

L & C

sqquel·la

de la

gorratxa

BIBLIOTECA DE LA CIUTAT DE BARCELONA

aga

La República no l'atura ningú

40 cts.

Salvi's qui pugui!

AQUEST crit pot sentir-se a tot arreu del món en moments de perill, però molts no disposen de prou energies morals i físiques per a combatre amb força pròpia totes les dificultats que es presenten. I, per a què serveixen les millors lleis d'emergència que es decreten en tots els països en bé dels ciutadans, si l'individu particular està a punt de fracassa moral i físicament?

Abans que sigui massa tard, cuideu, doncs, els vostres béns més sagrats i preciosos, que són:

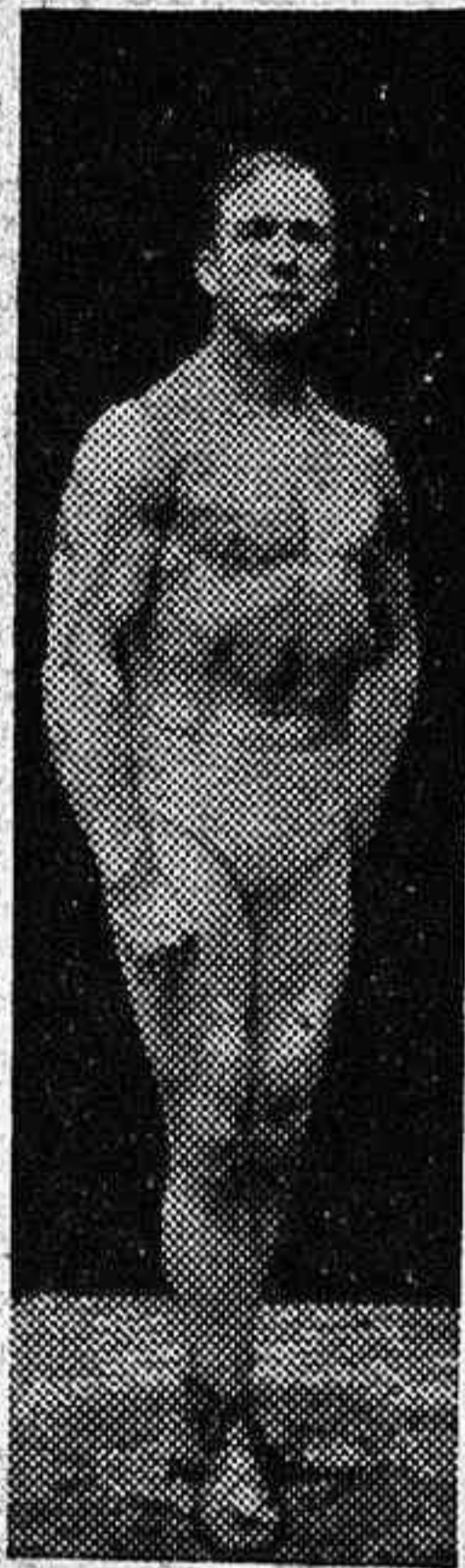
una salut completa;
un bon funcionament de l'organisme total, i del sistema nerviós,
la força de resistència en totes les situacions;
l'energia mental i excessivament productiva.

Únicament per mitjà del cèlebre mètode de

STRONGFORTISME

podreu vèncer els vostres defectes morals i físics, la nerviositat, l'aclapament i el mal humor, i això sense haver de servir-vos de medicines i aparells costosos

El meu llibre profusament il·lustrat, *Promoció i conservació de la salut, força i energia mental*, us ensenyarà també el camí per on podeu arribar a ésser una persona sana, forta, que progressi en la vida social i en els seus negocis. El mètode de STRONGFORTISME ha tornat a un sens fi de persones ja esgotades llurs forces físiques i morals i els ha donat l'èxit desitjat en la lluita per l'existència i nous plaers per a viure. També a vós us el vui brindar! Demaneu-ne avui mateix un exemplar gratuït Es en el vostre propi interès.

LIONEL STRONGFORT
l'home perfecte

INSTITUT STRONGFORT

LIONEL STRONGFORT, Director

Especialista en Salut i Cultura Física

BERLIN-WILMERSDORF (ALEMANYA)

CONSULTA GRATIS I CONFIDENCIAL

(posi's el franqueig suficient per a cartes a l'Estranger)

Institut Strongfort. Berlín - Wilmersdorf (Alemanya) - 1188

Serveixi's trametre'm completament gratis el llibre "*Promoció i Conservació de la salut, Força i Energia Mental*", per al franqueig del qual li acompanyo 80 cèntims en segells de correu del meu país. He marcat amb una X les matèries en què estic interessat.

☐ Catarro	☐ Vicis secrets	☐ Impotència sexual	☐ Desordres de l'estómac
☐ Asma	☐ Barbs (acné)	☐ Nerviositat	☐ Major altura
☐ Dolors de cap	☐ Obesitat	☐ Estrenyiment	☐ Desenrotllament muscular
☐ Hèrnia	☐ Vista dèbil	☐ Respiració curta	
☐ Demacració	☐ Reumatisme	☐ Pulmons dèbils	

Noms (esclure'ls ben clars)

Edat Carrer o Apartat de Correus

Clutat País

L'ESQUELLA DE LA TORRATXA

REDACCIÓ I ADMINISTRACIÓ
Llibreria Espanyola, Rambla del Mig, 20
BARCELONA

PREUS DE SUBSCRIPCIÓ
Fora de Barcelona:

Espanya: trimestre 3 ptes. Estranger, 5

CRÓNICA

Evidentment, civilitzats, tanmateix

A data del 14 d'Abril no va pas ésser una data roja. L'altre dia, "La Veu de Catalunya", en un article divertit i emparant-se en el títol d'una de les comèdies més delicioses de l'admirat Carles Soldevila—"Civilitzats tanmateix"—, feia la barrila consuetudinària contra els homes de l'"Esquerra de Catalunya", perquè aquests advertien en les seves manifestacions que, d'haver volgut, el 14—o el 15, o el 16—d'Abrii, no haurien passat tan plàcidament com ho passaren. I deien, amb un aïret de suficiència ateneístic, que en qualsevol país civilitzat hauria succeït el mateix. I això no és ben bé exacte. Tothom sap que la revolució alemanya costà, els primers mesos, uns quants mils de vides. No cal dir que considerem que Alemanya és un dels primers països civilitzats d'Europa. Tothom sap també que darrera del període sagnant que va marcar l'inici de la República alemanya seguí aquell altre en què anaven morint els homes de més vàlua i tots aquells que volgueren encaminar la revolució cap a un sentiment exacte de les realitats. Una d'aquestes víctimes precisament era una coneixença—no sap, qui signa, si la coneixença arribà a ésser amistat—del propi Cambó, Walter Rhatenau. Sortosament per a la gent de dreta, hi hagué a la Presidència de la Generalitat de Catalunya un home tan digne i tan respectuós amb el sentiment de la vida com Francesc Macià. D'haver passat la direcció del moviment revolucionari a d'altres mans, d'haver estat una altra la directiva revolucionària, possiblement de la casa d'En Cambó n'hauria quedat un grapat de cendres, i del local vell de la Lliga, ni les pedres. No cal dir que el simpatiquíssim Ferran Agulló va tenir diferents converses amb el governador popular de la República, En Lluís Companys, i que aquest garantitzà amb la seva pròpia, la vida dels polítics regionalistes. Potser caldria que "La Veu de Catalunya" i els que l'escriuen, inspiren i llegeixen, recordessin, tots, aquelles primeres hores i pensessin en l'actitud nobilíssima i desinteressada dels homes de l'Esquerra. Davant de la crítica violenta i orgullosa dels homes de "La Veu de Catalunya", cal ésser indiscret. No és possible mantenir secretes les coses que se saben. Cal recordar que el secretari del senyor Cambó, un dels quaranta mil homes que es diuen secretaris del senyor Cambó, va pujar les escales del Govern Civil per a donar les gràcies a Lluís Companys per la defensa que havia fet de la propietat de l'ex-ministre regionalista. Cal dir també que Ferran Agulló va pujar mantes vegades les escales del

Palau de l'Avinguda del marquès d'Argentera per a estimar el respecte amb què es tractava l'adversari en un moment en què les passions es desbordaren pels carrers, perquè la història política de la Lliga, que havia estat sempre o quasi sempre, si menys no, de manera externa, fora de tota classificació afecta al règim monàrquic, es convertí en un dels més fermes puntals de la dinastia borbònica. Potser els homes de "La Veu de Catalunya", si recordessin que llavors no mantingueren amb gallardia el seu paper de vençut, sinó que anaren a demanar empar al triomfador i fer-li esment de la seva gratitud, no dirien suara les coses que diuen. Perquè la gratitud vol dir quelcom; perquè donar les gràcies és pensar que un dia o altre es retornarà el favor rebut. I si les gràcies de llavors només eren de llavis en fora, val a dir que la lleialtat és ben poca cosa en el camp regionalista.

L'"Esquerra de Catalunya", els dies 14, 15 i 16, volgué evidenciar que, desapareguda la barrera monàrquica que separava els catalans, només hi havia una mena d'homes: els que s'ajuntaven per a assolir el triomf definitiu de la causa catalana. I no volgué tacar de sang els carrers barcelonins. Ni volgué tampoc destruir les riqueses particulars dels qui, en hores de passió política, es posaren a crear partits artificials i a definir els moviments revolucionaris amb una pedanteria i una manca de tacte ben evidents. Cal recordar tothora la manera elegant i digna dels qui conduïren el moviment revolucionari llavors. Cal lloar-los l'actitud serena i humana.

El 14 d'abril fou un gest; un bell gest. Hi ha gent que hauria volgut veure penjats dels fanals de Barcelona els caps de molts estúpids adversaris o enemics que anys i anys maltractaren la consciència civil del país; hi ha molta gent que, en ple segle xx, pensava que encara, en guanyar una revolució, era precís fer barricades pels carrers i matar unes dotzenes de personatges. L'alegria popular amb què es corejà el terme d'una política vil, tenia molta més importància per als que saben de les psicologies collectives que no pas el comentari amb rialleta d'aquests que, avui, passada la primera por, tornen a sortir a la vida pública sense pensar el que s'hauria pogut fer si els homes responsables del moviment revolucionari arriben a tancar els ulls.

Però, de totes maneres, cal tenir ben present que els que avui consideren que el que es féu era una cosa ben normal en aquells moments i que no cal pas fer-ne el fatxenda, cal recordar-los el que ells feien en moltes ocasions en què els homes de les esquerres es veïeren perseguïts. I llavors es veuria que tanmateix no eren pas civilitzats en el sentit de respectar vides. Haurien de sortir a relluir els dies de Mister Arrow, haurien de parlar de les hores del general Martínez Anido al Govern Civil de Barcelona; haurien de pensar en els moments en què es llençaven a una política de provocacions—deixant de banda la fantasia del "Delateu!" periodístic—i en la qual els homes d'esquerra queïen pels carrers de Barcelona sinistrament. I potser es veuria que el dretisme català no ha pas tingut el mateix sentiment de respecte a la vida humana que el dels homes triomfadors el 14 d'abril. Sense que això vulgui dir, naturalment, que ells podien tenir una intervenció directa en l'organització de qualsevol dels actes selvatges que han deshonorat la ciutat de Barcelona.

FRANCESC MADRID

El que pensen fer-nos amb L'Estatut

—Deixem-lo caminar confiat; però quan arribi a lloc, garrotada, i avall!

Avui fa un any!

Hò recordo com si fos ara. Aquell primer pis del carrer del Duc de la Victòria era un formiguer de gent que s'entrava i sortia.

Tot el matí del dilluns vàrem reposar. Ens ho mereixíem. Des del dia 10 de març, que va quedar constituïda l'Esquerra Republicana, al matí, i presa la decisió d'anar a la lluita electoral, a mitja nit, no menjàvem ni dormíem en la desesperada tasca de maldar pel triomf de l'Esquerra, que era el triomf de la República i de la nostra llibertat.

Triomf difícil. Jornades dures. Nosaltres no teníem res. Els contrincants ho tenien tot. Diners, locals, periòdics, influències. Tanmateix, esperonats per la bufetada d'un incompreensible rebuig, per part dels cabdills "catalanistes", anàrem a la brega amb la decisió i l'entusiasme d'aquells voluntaris de París que sortien descalços i mal armats a guàrdar la integritat de les fronteres.

L'entusiasme pot fer miracles. El desig de vèncer va centuplicar-nos a tots les escasses forces. En molts districtes no hi teníem ni una sola entitat que ens fos addicta. Vam haver d'improvisar un diari. Un diari que sortia tard, brut i negre, gairebé il·legible. Així i tot, la gent el comprava i el llegia. Havíem de fer mil equilibris per a trobar diners amb què pagar l'ar-

rendament dels locals. I els mítings es succeïen i, ja, des del primer, el memorable de l'Espanyol, vàrem començar a concebre esperances. El poble, el veritable poble, vibrava i ens seguia. Sabia que entre nosaltres es trobaven homes abnegats, arrauxats si voleu, que tal vegada no eren puristes en el seu lèxic, ni mestres en gai saber, però tenien esperit per a tombar el règim.

Això, la intuïció popular, va flairar-ho de seguida. Els de l'altra banda prou se'n varen adonar. Però foren prou cínics per a dissimular-ho. I la vigília de les eleccions, encara predicaven a la seva gent que la lluita estava plantejada entre ells i la Lliga. Nosaltres no vàiem la pena d'ésser tinguts en compte. No érem ningú ni pintàvem res.

I el dia 12 d'abril, el poble va demanar la paraula. I el fall que va pronunciar fou d'aquells que no admeten capcioses interpretacions. De trenta-tres candidats nostres, vint-i-cinc varen sortir contra vent i marejada. Si haguéssim tingut un través de dit d'organització i de mitjans econòmics els hauríem tret tots trenta-tres. Ens en varen prendre alguns l'experiència electorera dels uns i els diners dels altres. Els vint-i-cinc llocs que quedaren, el cos electoral va distribuir-los entre els radicals i els de la Lliga. Uns i altres, responien a una realitat. No eren una figura retòrica. Es bellugà-

ven dintre òrbites prou conegudes i comptaven amb seguidors antics que els varen permetre enquadrar les adquisicions de darrera hora. La revifalla radical va fer surar amb ella un republicà de casa bona i un socialista camaleònic.

I la brillant formació dels saberuts, dels exquisits, dels selectes, de la "élite" intel·lectual i política de Catalunya, va naufragar lamentablement. Va caure en el buit, víctima de la pròpia suficiència, que no els va permetre considerar que l'hora no es prestava a escarafalls ni recomptes de vots, sinó que allò que el poble volia i demanava, era la immediata exoneració de la monarquia i la implantació de la República...

Dura fou la lliçó. Ens dol encara pels amics, bons amics, que teníem al camp contrari i dels quals ens plauria no haver-nos hagut de separar... Les urnes, aquella vegada, varen ésser contundents. No es recorda un ensulsiament com el d'aquest partit, l'orgue del qual, el matí mateix de les eleccions, encara escrivia portuguesades.

I aquell dilluns memorable que va seguir a la victòria electoral republicana i va precedir la caiguda del règim, bon punt refets de l'estrall físic i de la tensió nerviosa de la lluita electoral, vàrem acudir al modest pis d'un carrer vell que ens servia de quarter general.

Fa bo de recordar l'optimisme que irradiaven les cares. No sabíem avenir-nos de com la vibració de les masses havia respost a la nostra crida. Els nostres millors oradors, que perseguits per la policia no havien pogut prendre part activa en l'organització del partit, varen poder, però, esgotar-se fins a perdre la veu declarant qui érem i on anàvem: "No anem a una lluita administrativa. Anem a una topada revolucionària". S'esgargamellaren repetint, als mítings, els oradors de l'Esquerra Republicana: "Cal abans que tot, enderrocar la monarquia. Més tard, ja curarem d'administrar".

A mitja tarda, Francesc Macià conferencià amb Madrid. Alcalà Zamora va innovar el que allí s'esdevenia. El poble, encogat per un triomf sense precedents, s'esbatussava amb la força pública. Aquesta es mantenia, encara, fidel al règim. Però el règim estava en capella.

—Es qüestió d'hores. La República és imminent — va dir-nos Lluhi i Valls — L'allau republicana és massa forta perquè pugui resistir-la la Corona.

En retirar-nos del carrer del Duc de la Victòria, ens vàrem assabentar que l'endemà, a les sis de la tarda es reunirien els regidors electes a casa de Lluís Companys, per tal de decidir què calia fer. Amb aquesta impressió, ens retiràrem en recerca d'un repòs que bona falta ens feia. No podíem sospitar ni endevinar que les coses s'avençarien d'una faisó vertiginosa.

* * *

Reintegrats a les nostres tasques, bon xic abandonades, no va arribar al recó de món on ens guanyem el pa de cada dia l'eco de l'esdeveniment transcendent que va tenir lloc a la plaça de l'Ajuntament, fins moltes hores després de consumat...

Jo crec, en tinc la plena convicció, que la presa del govern de la ciutat pels homes de la República, va ésser una inspiració supranormal, una improvisació del moment que va respondre a un estat de consciència col·lectiu a un manament implícit de les masses. Uns homes abnegats, Aragay, Opisso, Battestini, amb Lluís Companys al davant, tingueren prou sensibilitat receptiva per a copsar el que el poble volia d'ells, sense dir-los-ho. I el cop va donar-se i va reeixir. La Casa Comunal va obrir-se a la República, i moments més tard, Francesc Macià, cabdill indiscutible del moviment d'aquells dies, instaurava, com nou Pau Claris, la República Catalana. Aquella República Catalana, garantia de la República Espanyola, que no haurien hagut de desautoritzar incompreensions ni malfiances...

* * *

Ha passat un any a partir d'aquella jornada gloriosa. Gloriosa pel fet d'haver-se trabucat, per primera vegada en la història del sufragi universal, per la força de les urnes, un règim millenari.

Fa un any. Aturem-nos a reposar, que durant aquest any no ens ha vagat gaire. Guaitem endarrera. Podem fer-ho, que no som la dona de Lot.

Tenim tot ço a què aspiràvem? Som allà on volíem anar? Hem rebassat els nostres objectius?

En bona veritat, no. Ens manca molta feina a fer. Tenim molt camp encara, per córrer.

En l'ordre polític podem sentir-nos satisfets. Ja no vivim sota la bota militar, instrument del despotisme dinàstic. Formem part d'una República

eminentment civil i plena de bons propòsits.

Ara bé. Ni en l'ordre social ni en allò que afecta Catalunya, no podem cantar victòria com voldríem. Tenim la recança d'haver-nos deixat prendre, de bones a bones, aquella República Catalana que, mantinguda, hauria estat el primer graó de la futura Gran Federació Ibèrica. Avui es mastega l'unitarisme, la Constitució no és federal i l'Estatut de Catalunya, expressió sobirana de la voluntat dels catalans, motiva reserves i escepticismes, que voldríem, de cor, no es confirmessin.

Quant a l'ordre social... No en parlem avui. Ens posaríem massa tristos. I no volem enterbolir amb la nostra tristor una jornada que cal que sigui d'abrandament i d'alegria.

J. M. FRANCÈS

Capricis i paradoxes

LES DONES I LA REPUBLICA

La proclamació de la República produí un cert esglai entre la genteta que, carregada d'or i de privilegis, tenia una gran por que el poble conquerís la seva llibertat. Així conec el cas, absolutament verídic, d'una noia, educada naturalment en un convent de monges que, en ésser-li comunicada la notícia, es desmaià. És probable que aquest cas no sigui un cas isolat, sinó més aviat un cas típic. Avui, al cap d'un any, senti que moltes dones que han rebut una mateixa educació tendenciosa que aquella noieta d'una sensibilitat histèrica, segueixen tenint horror a la República i als homes que l'han portada.

I, no obstant, si algú pot estar satisfet, intensament satisfet de la tasca de la República, és la dona. Elles potser no van treballar gaire perquè viugués, però sembla que hagi vingut expressament per a elles.

Abans de la República, dir que la dona era esclava, no era pas una simple metàfora. Estava lligada, en absolut, a l'autoritat del marit. No podia intervenir en l'administració de la cosa pública. No podia tenir cap representació política. No podia exercir càrrecs representatius. No podia administrar, en molts casos, els propis béns ni els béns dels seus fills menors d'edat. Tenia molt limitada la manera de guanyar-se la vida. Estava destinada a les feines més baixes i més vils. Hom diria que la triple influència mora, romana i catòlica, en la vida i societat

hispanica, havia convertit la dona en bèstia de càrrega, en carn de serrall o de claustre.

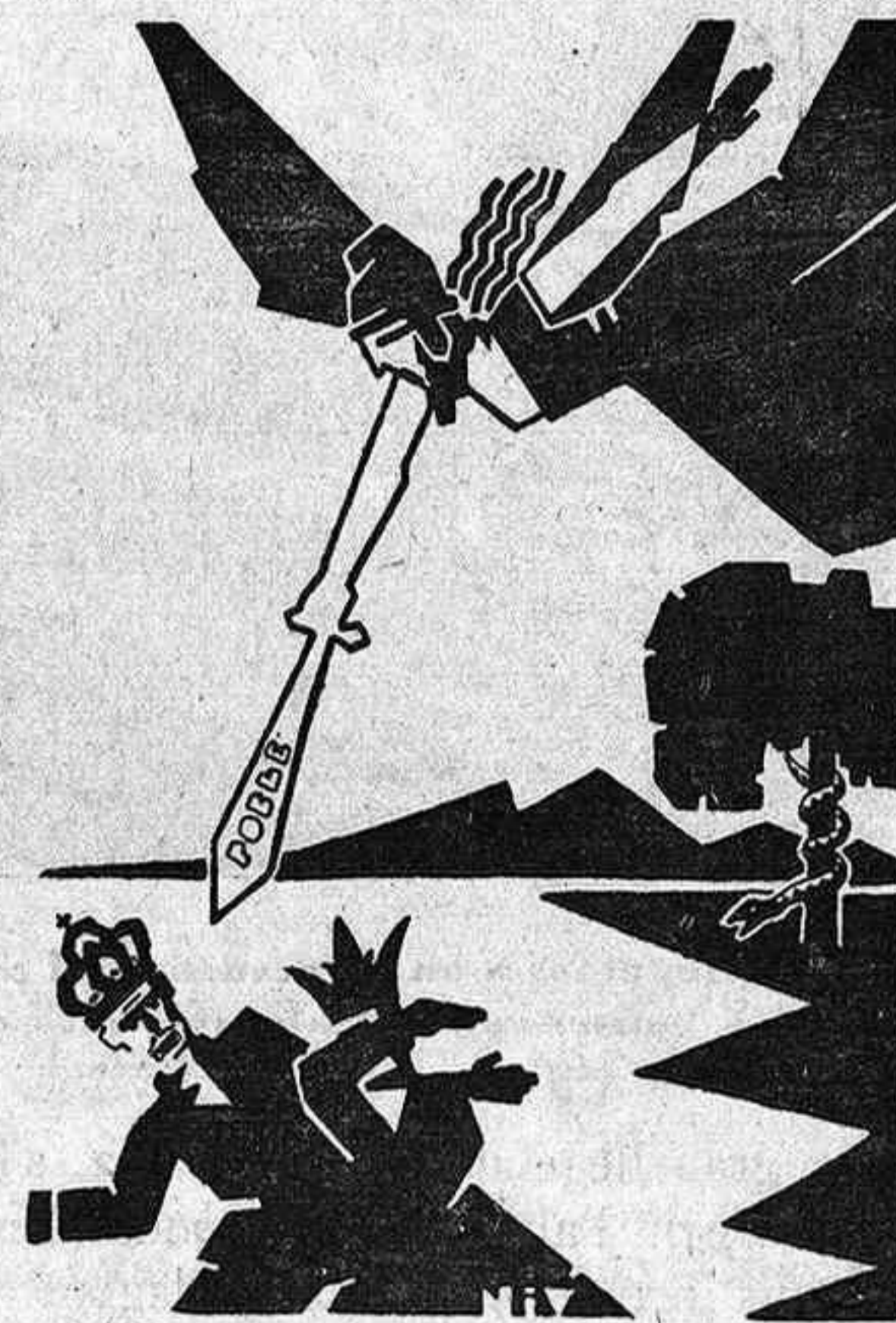
La República, de cop, ha trencat aquestes cadenes. L'ha alliberada completament. Avui la dona té els mateixos drets civils que l'home. És un ciutadà més en una República lliure. Cap càrrec no li és vedat. Pot disposar dels seus béns, de la seva persona i de la seva intel·ligència. És, en suma, considerada com un ésser moral i racional.

La República ha donat a la dona molt més del que les tímides associacions femenines indígenes demanaven; ha superat legalment el feminisme. Però que les dones que estimen la llibertat no s'adormin! Que no es pensin que tot està fet! Aquests lleis, aquesta llibertat que la República els dona, serà lletra morta, si no s'avesen a practicar-les, si no trenquen les invisibles cadenes dels costums, dels prejudicis d'una educació tendenciosa que les lligarà amb tots els atavismes.

I, sobretot, han de vetllar constantment perquè no els sigui presa aquesta llibertat: llibertat que els cavernícoles volen, paradoxalment, aprofitar per a fer anar la dona contra la República, que equival a fer-la anar contra la pròpia llibertat.

DOMÈNEC GUANSÉ

23 d'abril LA FESTA DEL LLIBRE

—No hem hanat bé fins que l'àngel de la República ha tret els reis tronats d'aquest paradís que abans era un presidi...

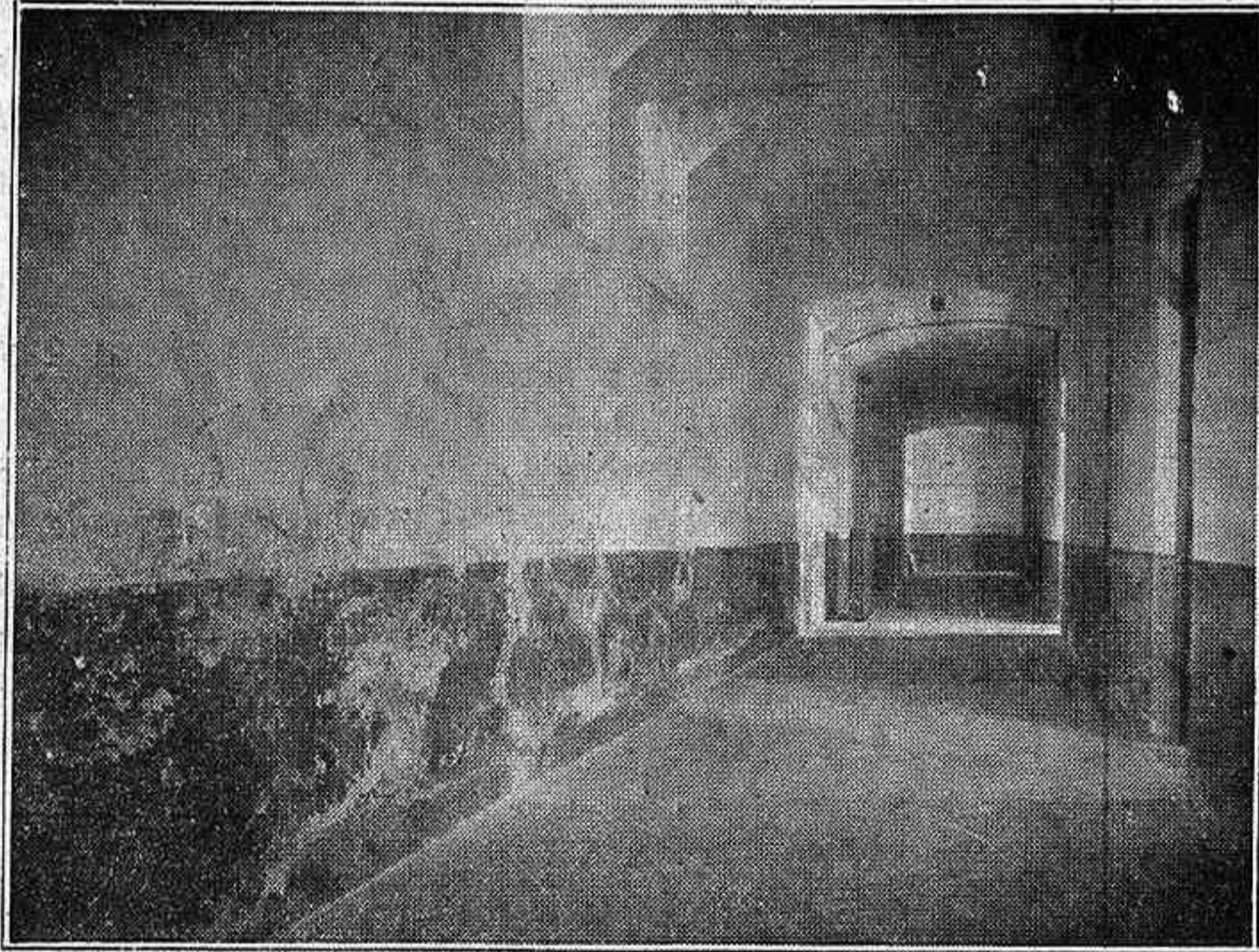
OH, ELS JESUÏTES!

Per a ensenyar, no hi ha com els Jesuïtes! La nostra gent adinerada ho ha tingut, anys i panys, com article de fe.

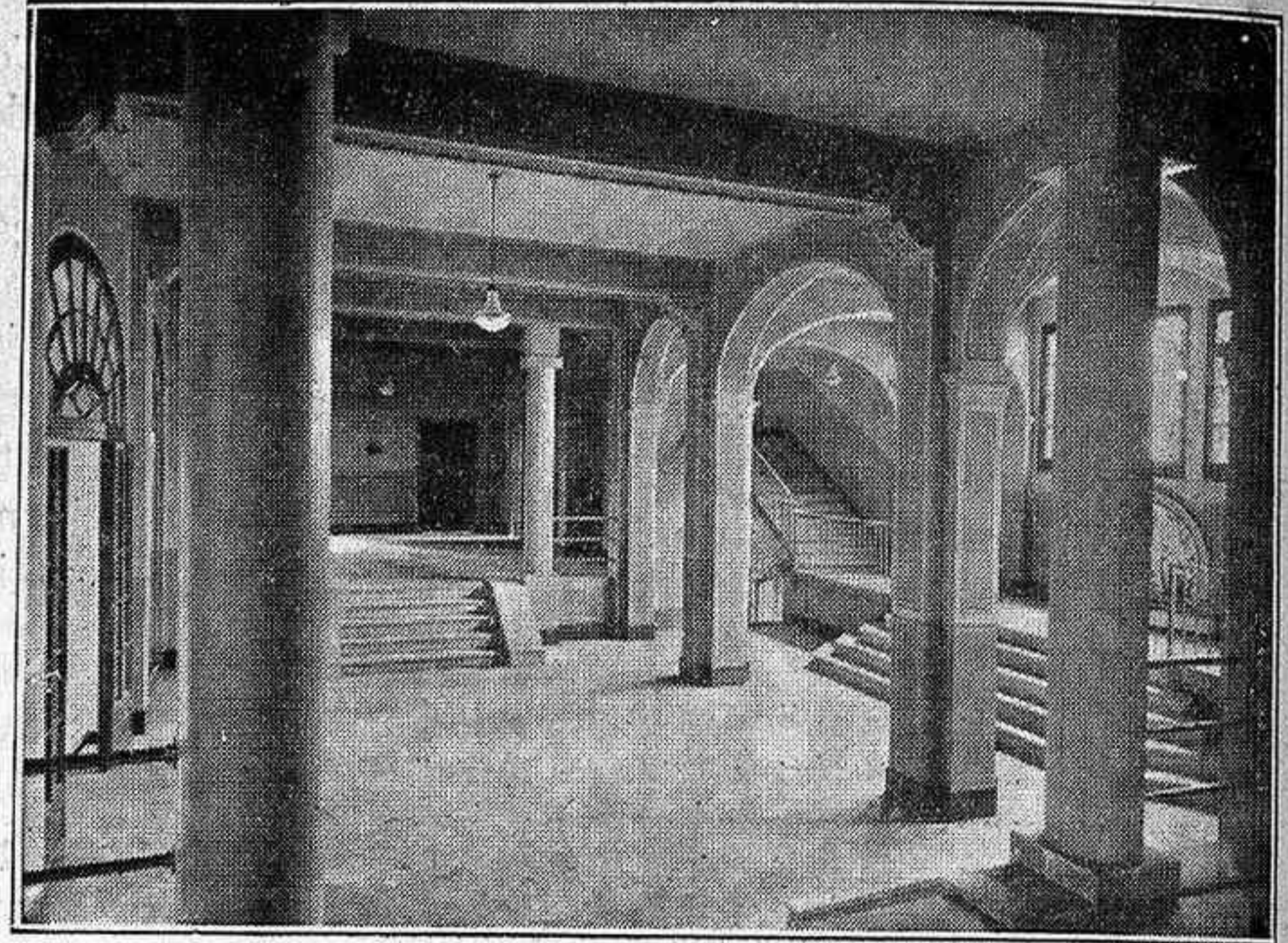
Es que ha comparat l'ensenyament

rics de Barcelona. L'altra és treta d'una de les aules de les Escoles del Mar, aixecades per l'Ajuntament de Barcelona i on reben ensenyament els infants dels obrers.

donava entrada a les aules instal·lades en els soterranis. L'altra és la d'un vestíbul del Grup Escolar Pere Vila, bastit per l'Ajuntament de Barcelona. De les fotografies que et donem, lec-

Un vestíbul de l'Escola que els jesuïtes tenien a Sarrià, i que donava entrada a les escoles, instal·lades als soterranis

Un vestíbul del grup escolar "Pere Vila", bastit per l'Ajuntament de Barcelona

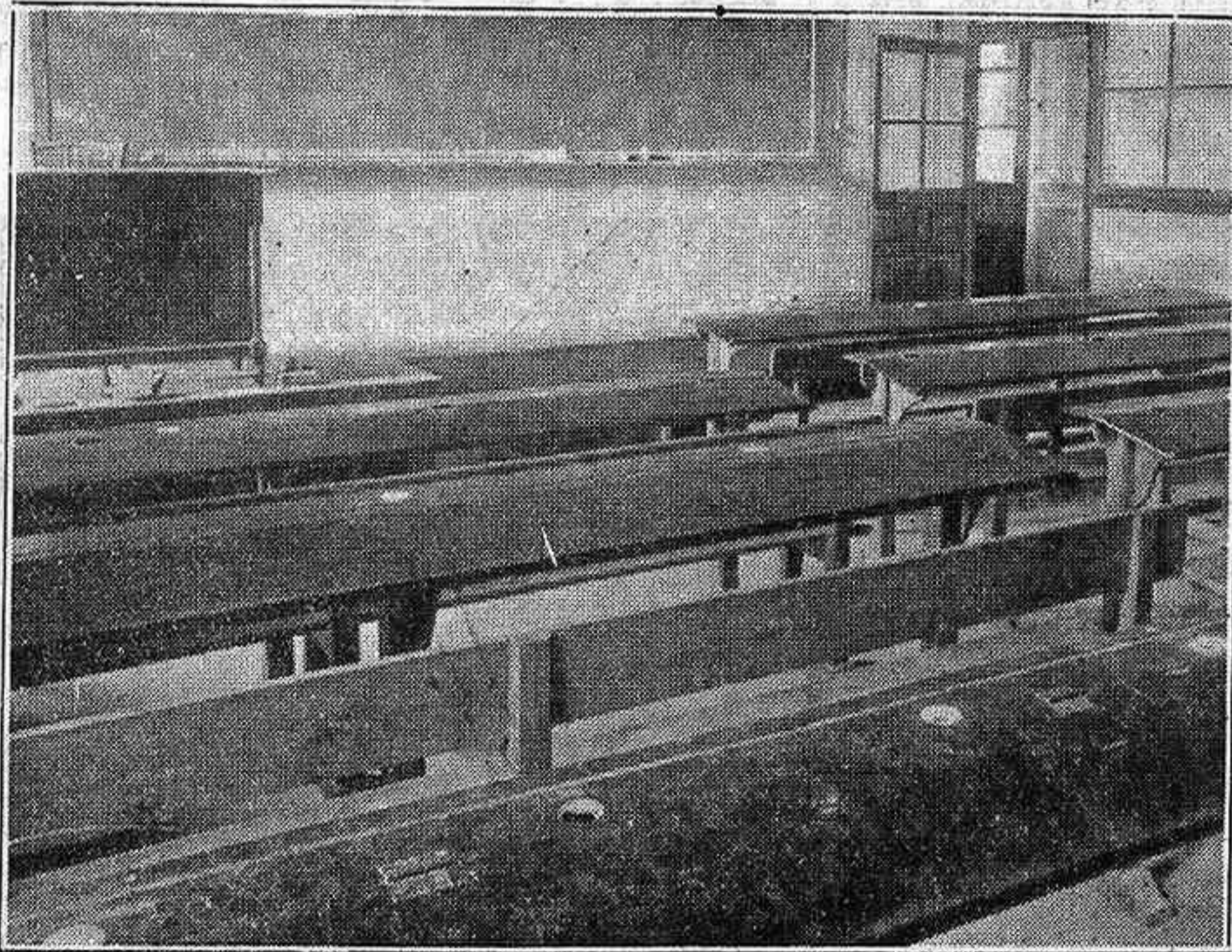
que es donava en les aules dels fills de Sant Ignasi amb el que es dona en qualsevulga institució d'ensenyança laïca?

Per a què?

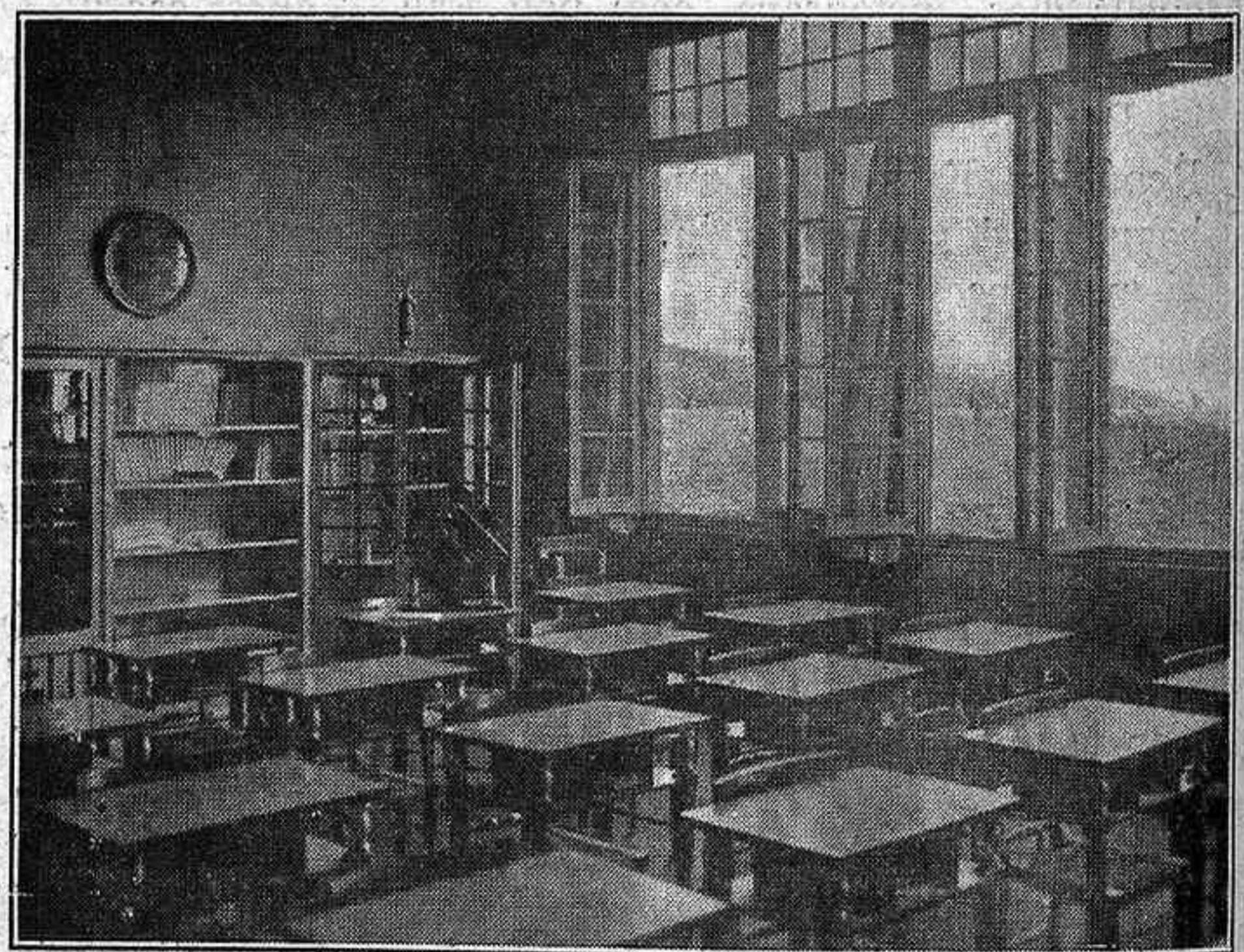
Els jesuïtes són els jesuïtes i, a la

En pedagogia moderna es pot admetre una aula llòbrega — autèntic cau de giragonses jesuítiques —, com la que utilitzaven els pedagogs non plus ultra del carrer de Casp? No és de lloar, i amb lloa efusiva, que, per contrast i

tor, en pots treure una gran conclusió. Un vestíbul d'ombra, gènere pel·lícula de por, amb Jesuïtes tirant a Lon Chaney. Classes rònegues i pesombroses. Record del "Sebastià Roc", d'Octavi Mirbeau! Altre vestíbul alegre, prepa-

Una de les classes on els jesuïtes del carrer de Casp donaven ensenyament als nois rics de Barcelona

Una classe de l'"Escola de Mar" de l'Ajuntament de Barcelona, on reben ensenyament els infants dels obrers

seva gran llegenda de gent sàvia, s'hi ha d'afegir l'altra gran llegenda d'ésser uns incommensurables pedagogs.

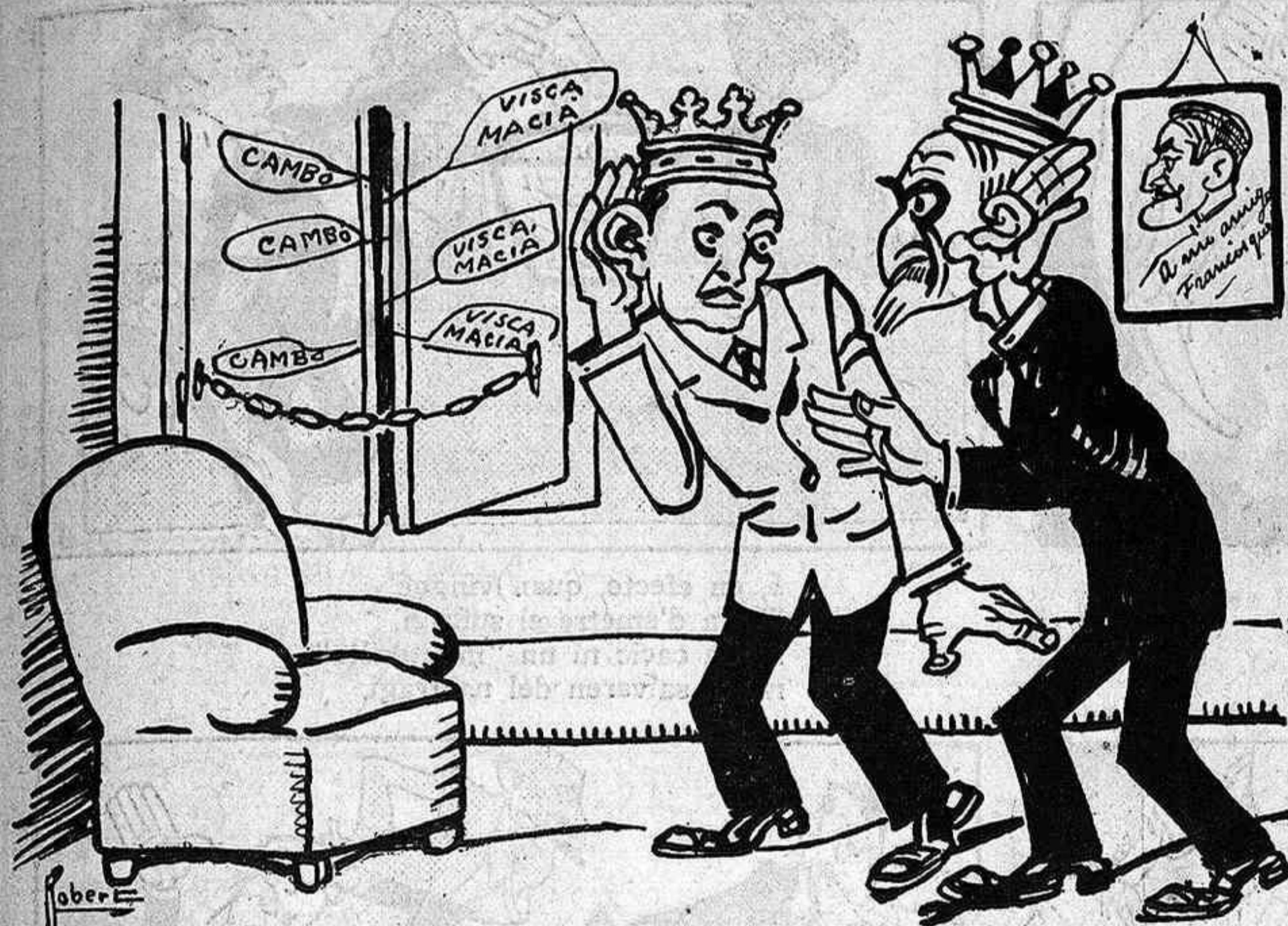
Poble de Catalunya: veu i jutja! Et presentem unes fotografies que pots parangonar. L'una és treta d'una aula en la qual els P. P. Jesuïtes del carrer de Casp donaven ensenyament als nois

gràcies a l'obra del nostre Ajuntament, els fills dels obrers puguin concórrer a escoles millors, incomparablement millors, que les que pagaven a preu d'or els fills dels nostres rics?

Encara més fotografies. Parangona-les també, lector. La d'un vestíbul que els Jesuïtes tenien a Sarrià, i que

rador de l'esperit de l'infant, un vestíbul clar, lluminós, obert, que aixeca l'ànima, en lloc de coaccionar-la.

I veus el que són les llegendes? Dir jesuïtes sembla voler dir cura, riquesa, darrera paraula en educació burgesa i en mètodes d'ensenyament. Cap altar de cap església del món no és tan dau-

Els crits de sempre

- Calla! Em sembla que he sentit una veu que deia "Visca Cambó!"
 —Es que s'ha equivocat, home!

rat com els altars de les esglésies dels Jesuïtes. No ho diem nosaltres: ho diu Ruskin. El revers de la medalla. De la inútil abundor d'or, posat a la vista, passem a la coquineria, a la sordidesa dels llocs apartats dels ulls: façana enganyosa que ha pogut, per tant temps, propagar i sostenir una llegenda d'ensenyances epònimes, d'intelligències sense parell, d'acurats estudis, de saviesa amb resplendors de far. Lle-

atreuit a blasmar els jesuïtes, sense que el mot de sectari l'apedregués! Oh, els Jesuïtes!!... L'eficàcia i el valor de la seva ensenyança són dogmes de fe. Professorat com enlloc. Savis com enlloc. Riquesa com enlloc. Aules...

Aules i vestíbuls: és l'únic que hem pogut fotografiar. Tant de bo haguéssim pogut fotografiar la resta. Adhuc el professorat, amb el bagatge de tanta saviesa, a ésser possible! Alesh-

res pla! La total comparança s'hauria pogut fer, i tenim la seguretat completa que, com hem fet amb vestíbuls i aules, hauriem pogut seguir acarant fotografies a fotografies.

Les últimes novetats en llibres
 les trobareu a la

LLIBRERIA ESPANYOLA

La República i L'Estatut

A DESGRAT DE TOTES LES CRÍTQUES, DE TOTES LES SATIRES QUE EL NOSTRE DEURE ENS HA INDUIT A FER DES D'AQUESTES PÀGINES, ESTEM SATISFETS. EN CONJUNT, DE L'OBRA DE LA REPÚBLICA I DELS HOMES QUE L'HAN PORTADA A CAP. NOMÉS UNA COSA, EN EL MOMENT DE CELEBRAR EL SEU ANIVERSARI, ENTELA LA NOSTRA JOIA I RETÉ EL NOSTRE ENTUSIASME: I ÉS QUE L'ESTATUT DE CATALUNYA NO HAGI ESTAT APROVAT ENCARA. FINS QUE L'ESTATUT SIGUI APROVAT, NOSALTRES, CATALANS, NO CREUREM INSTAURAT DEL TOT EL NOU RÈGIM DE LLIBERTAT QUE ENS HA D'AGERMANAR AMB ELS ALTRES FILLS DE LES TERRS HISPANÍQUES, PER A TREBALLAR PER A UNA GRANDESA COMUNA.

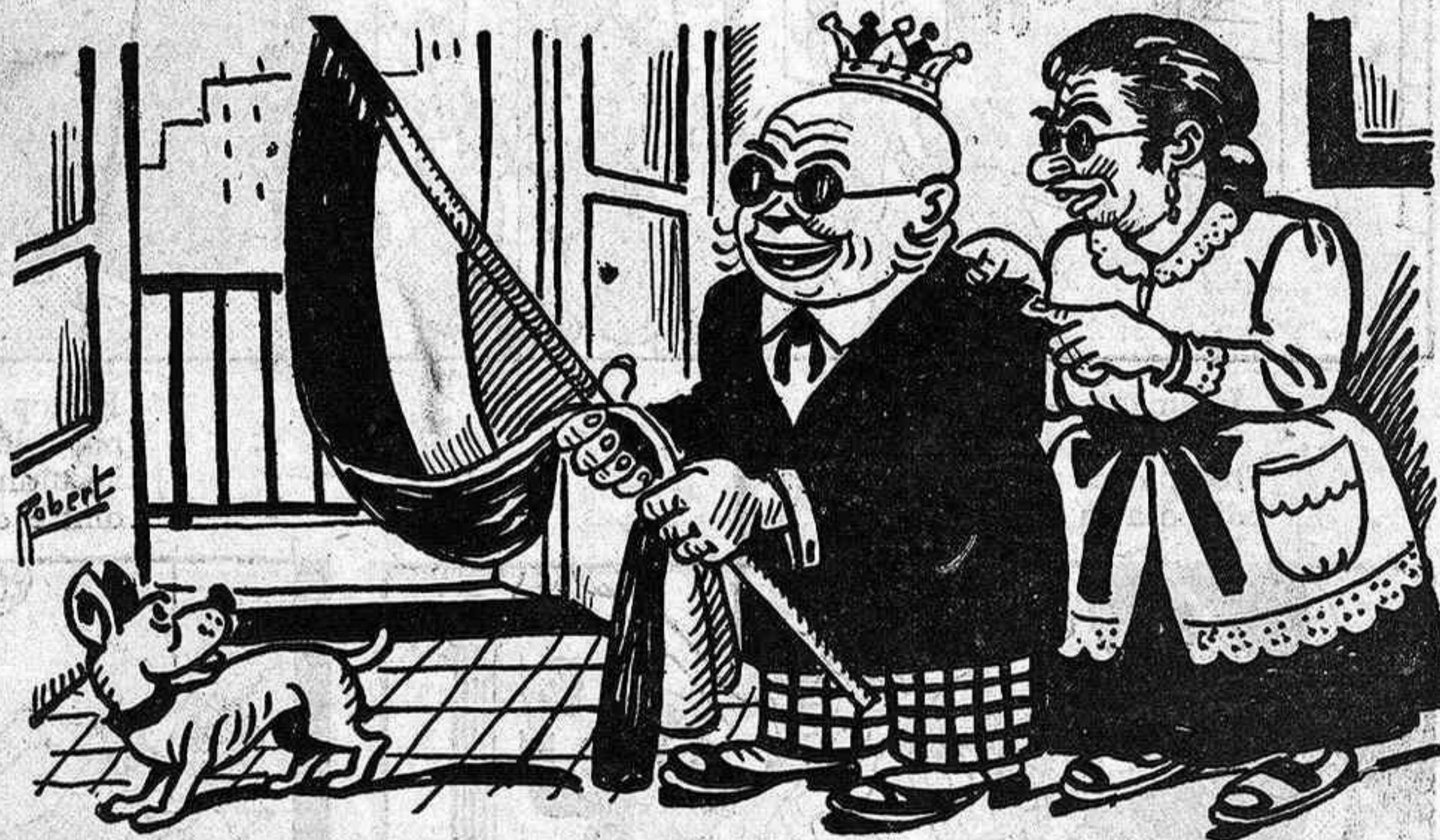
Els millors llibres

els trobareu a la
LLIBRERIA ESPANYOLA

genda i façana igualment! I, per contrast, una obra municipal, que tants ignoren o volen ignorar, una gran obra de cultura nostra, de cultura pàtria!

Escoles moderníssimes; utilitat conforme amb els avenços de l'ensenyament; professorat competentíssim — cal repetir-ho, competentíssim — obra tot d'una Corporació a la qual, per habitud, se li nega el pa i l'aigua i la qual té fama de tirar els diners per la finestra o d'emportar-se'ls els seus components a casa.

Compara, lector! Compareu, catalans! Dels Ajuntaments tothom en pot blasmar. Ningú, fins ara, no s'hauria

Les aparences enganyen

- Estevet, ja t'has fixat bé que sigui la bandera republicana?
 —Sí, doncs; fins m'he posat la gorra frígia.

Parlament per diversos autors i escriptors,
 a la nostra Llibreria, el dia 23 d'abril,

Diada del Llibre

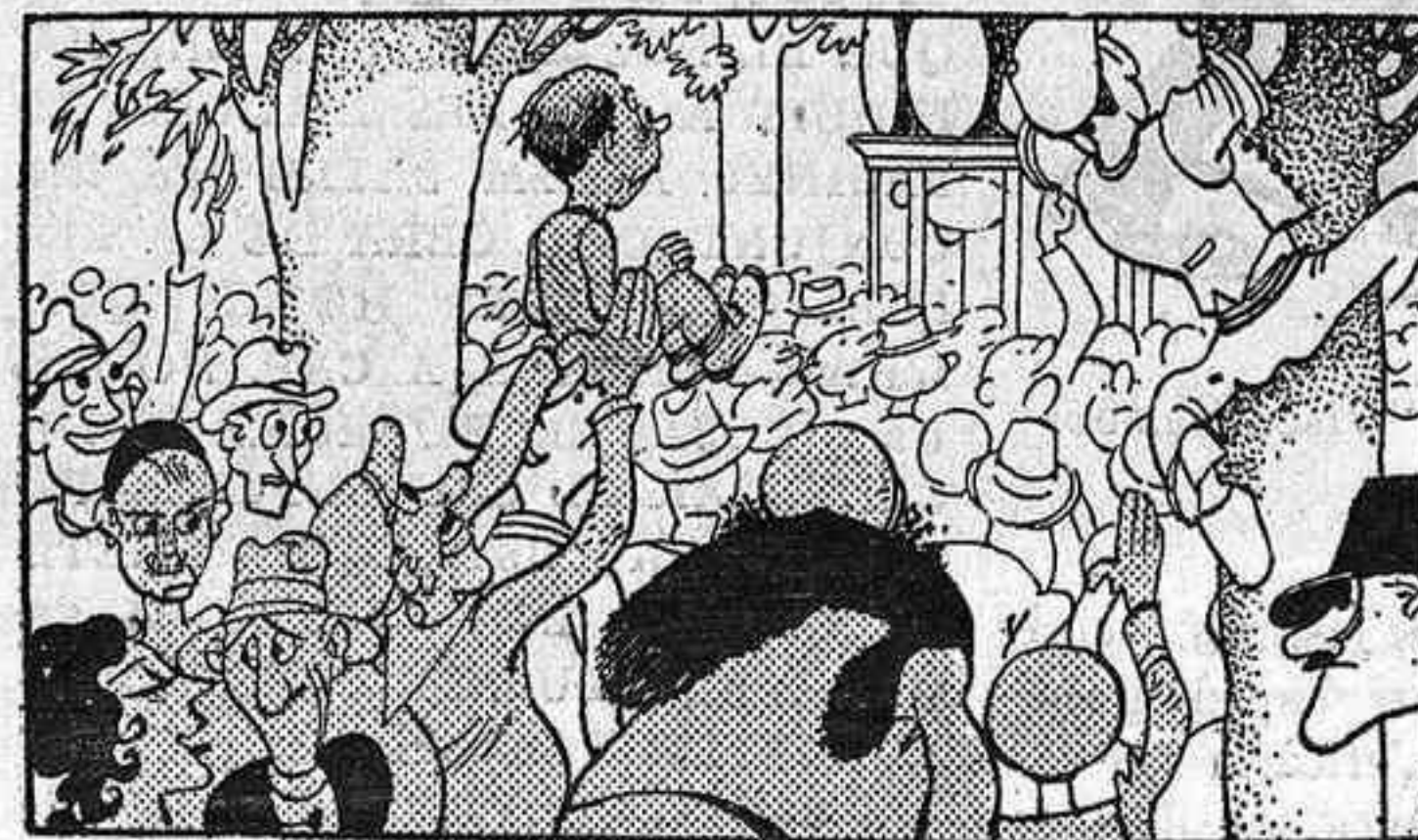
AUCA rodona i sencera de com vingué

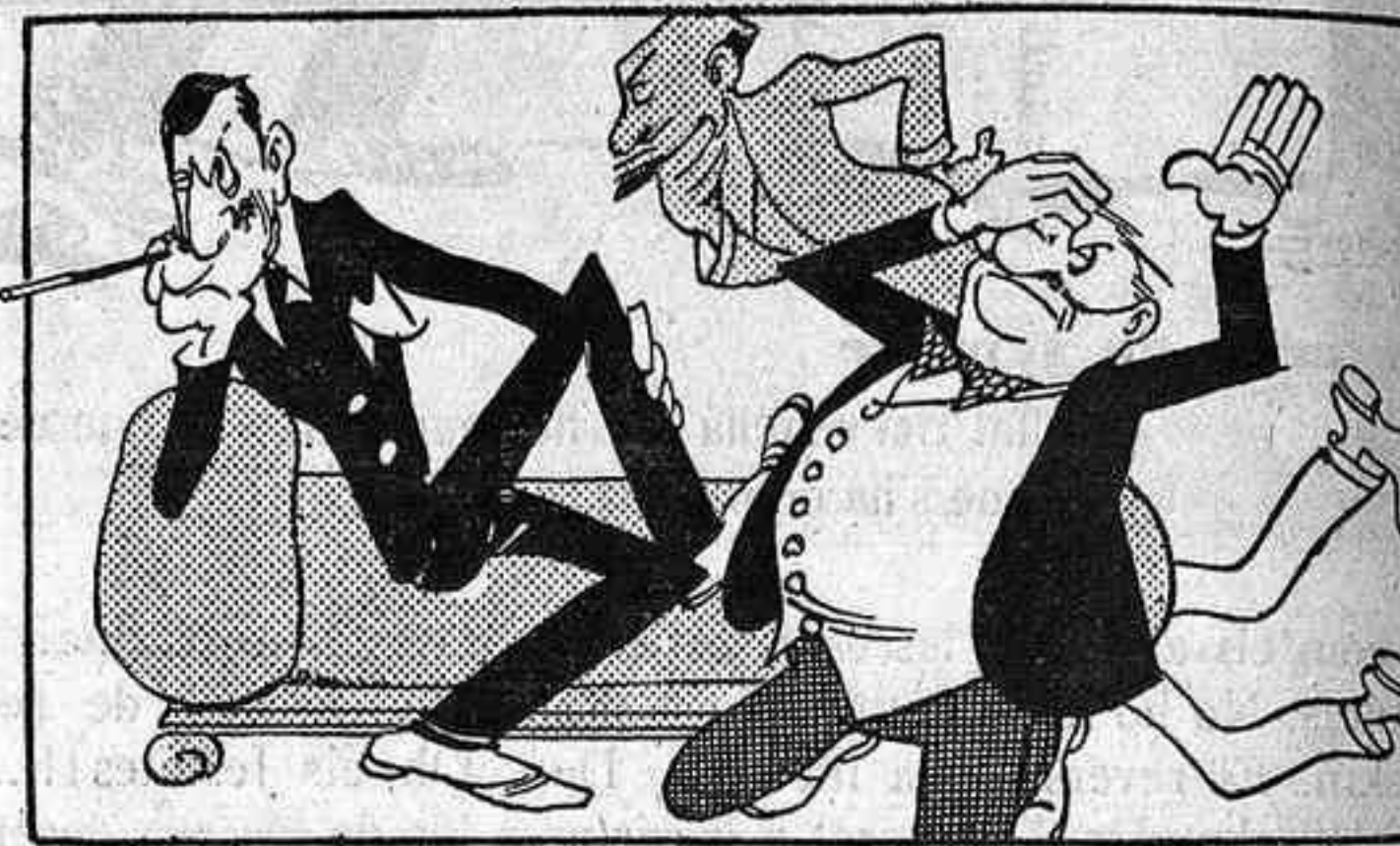
Ben clar, quan les eleccions, ho digué en Cambó a "La Veu": "El que és aquesta República, ja us dic que no la veureu".

I, en efecte, quan vingué l'hora d'emetre el sufragi, ni un cacic ni un "monterilla" no es salvaren del naufragi.

Coneguts els resultats, aquella gloriosa nit de diumenge, tot el poble armà bastant de brogit.

L'endemà el Govern estava com si veés les "estrelles"; i algú va dir allò tan clàssic: "Com us deia, Fontanelles..."

I dimarts — després diran que és un dia de dissort — tothom es va aixecà en pes disposat a anà a la mort.

El cop es va decidir prop de la una del migdia, i s'ultimaren els plans dintre d'una llibreria.

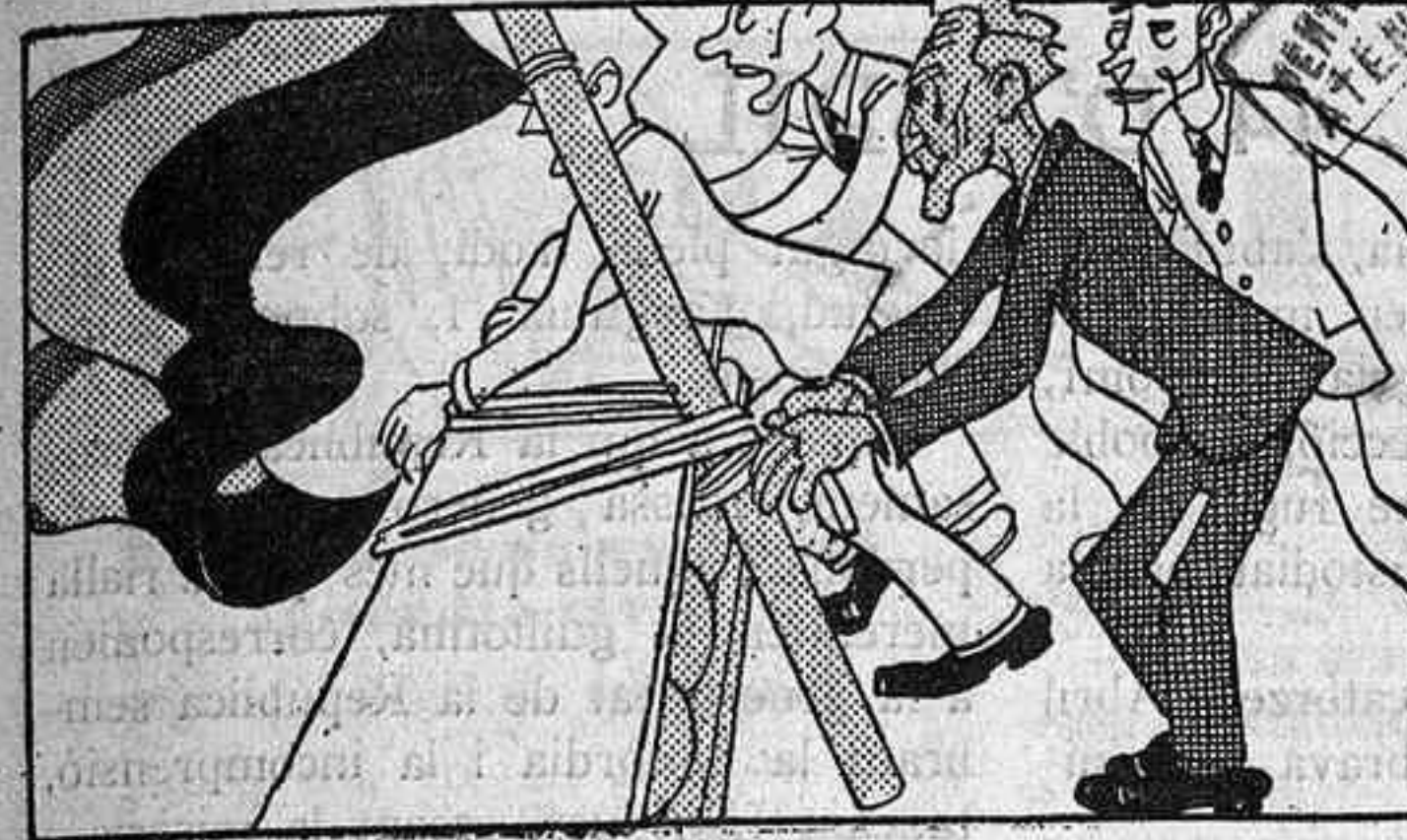

Entren sense que els aturin a dintre l'Ajuntament, i sense gran resistència se'n fan amos al moment.

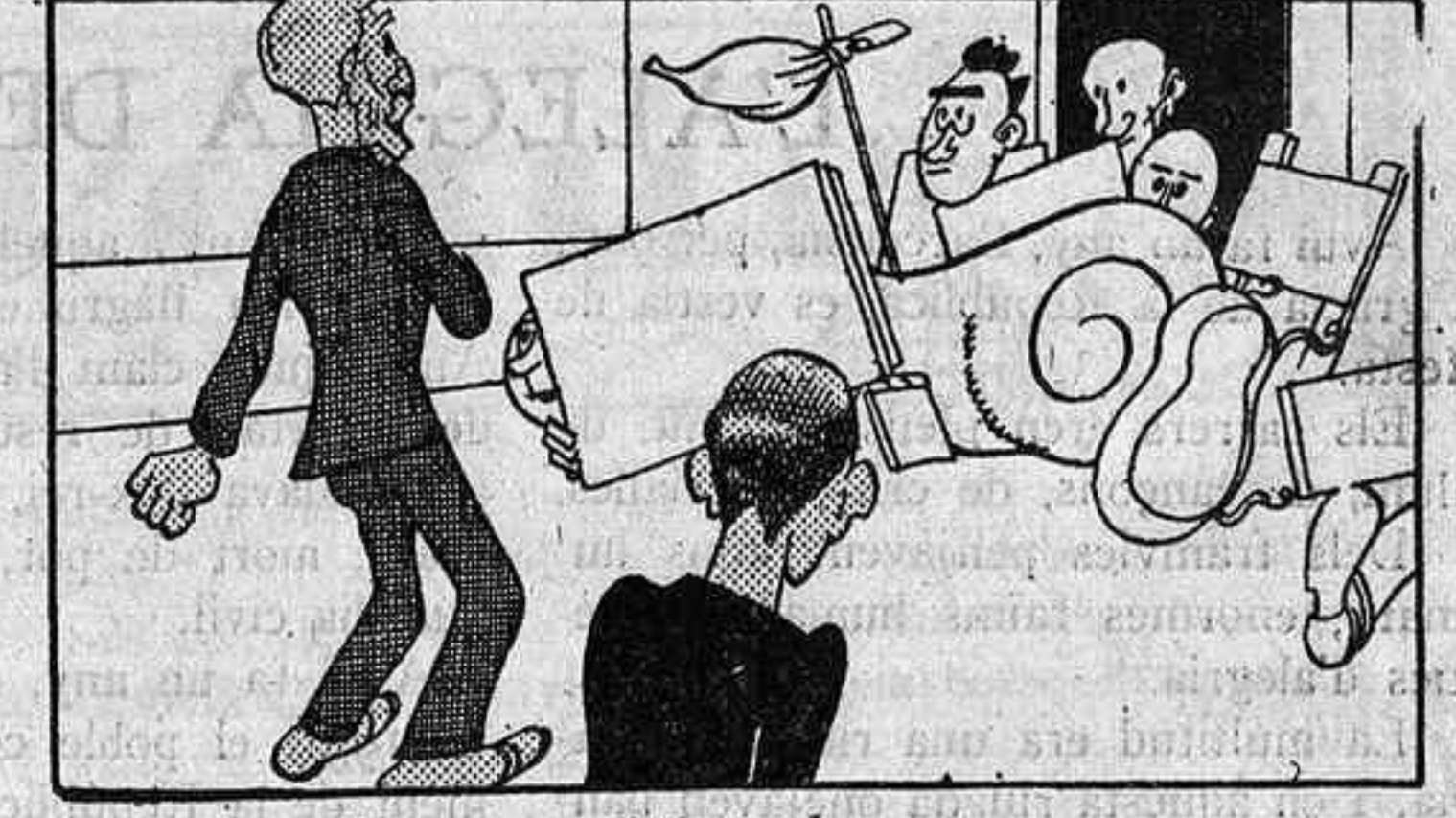

Sortiren sense dilació els conjurats al carrer portant al davant del grup en Companys i l'Aguadé.

la República fent fugir en Llapissera

Colloquen a la façana la bandera tricolor, i en Macià, sens perdre temps, se'n va a la Diputació.

Volen negar-li l'entrada, mes tota la gent l'aclama, i en mig de gran entusiasme, la República proclamà.

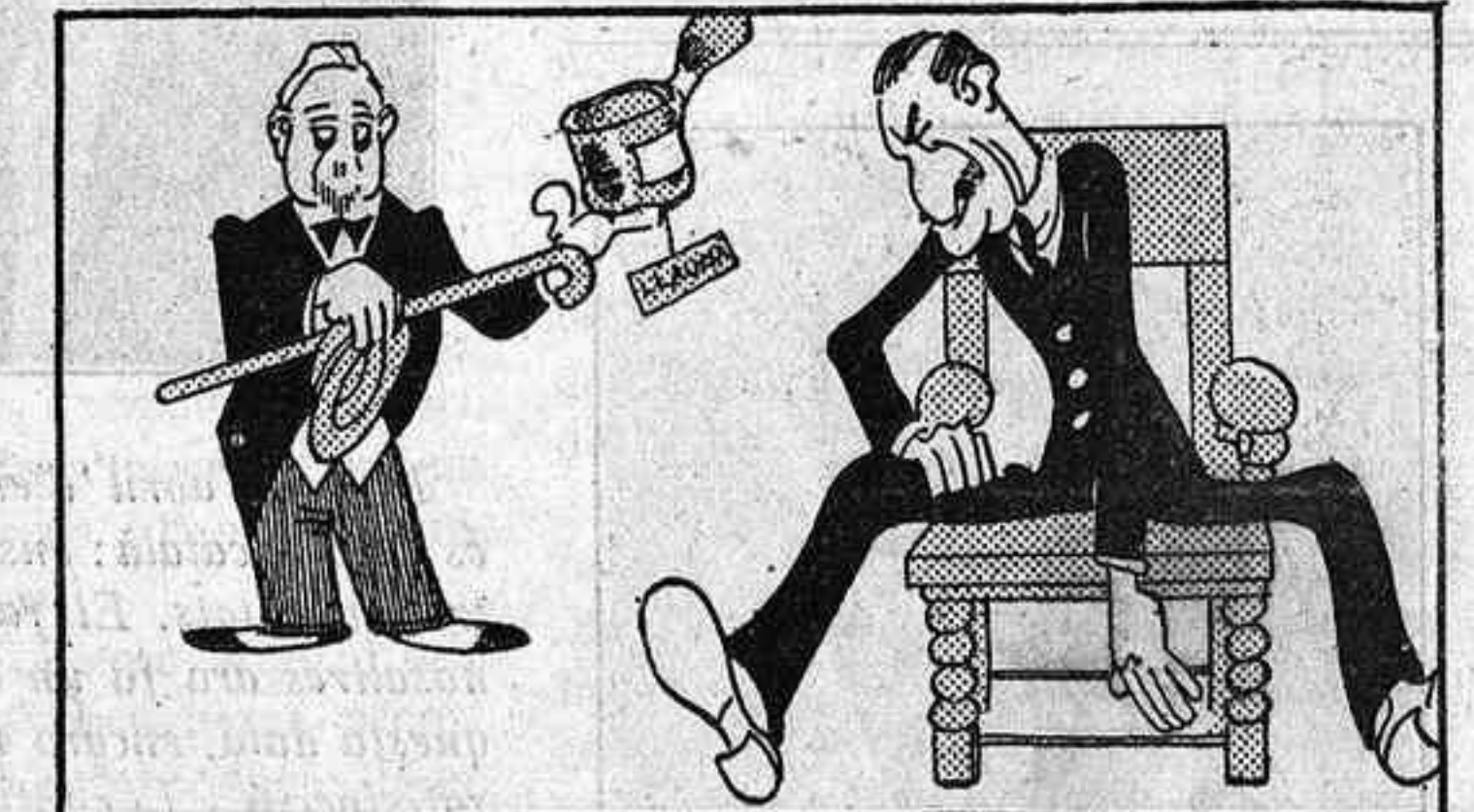
El venerable patrici, veient que ja ha arribat l'hora, telefona tot seguit al senyó Alcalà Zamora.

Es desborda l'entusiasme, i porten, homes i dones, per les vies ciutadanes, banderes republicanes.

L'"Emiliano", que és un viu, al govern civil se'n va, i quina planxa, minyons, el pobre home es va tirà!

En saber en Llapissera el que passa a Barcelona, després de moltes consultes, al fi, per vençut es dona...

Per la porta del darrera, igualment que un criminal, fuig i diu que, de moment, "suspèn" el poder reial...

Tan sols la llàstima fou que el poble, irritat i ofès, donant de justícia exemple, no l'haguera a ell suspès...

L'ALEGRIA DEL 14 D'ABRIL

Avui fa un any, Barcelona, per obra i gràcia de la República, es vestia de festa.

Els carrers eren plens de gent, de llum, de cançons, de crits, de rialles.

Dels tramvies penjaven raïms humans, enormes raïms humans frenètics d'alegria.

La multitud era una riuada humana. I en aquesta riuada onejaven banderes: or i sang de Catalunya, i el groc, el vermell i el morat de la República. I onejaven pancartes amb rètols sagnants: "A cada porc li arriba el seu Sant Martí". I amb retrats de Galà i García Hernández—aquests dos noms que sempre hem vist units, aquests dos noms que ha agermanat la mort—, de Francesc Macià.

I entre les cançons, les rialles i els crits, la veu gloriosa i noble de "La Marsellesa".

I la cantarella que neixia en el cor de tot un poble: "Mori Cambó! Mori Cambó! Visca Macià!"

A l'or del sol ponent havien succeït el blau de la nit i el rosa de l'alba.

Els soldats—banderes, música, aclamacions—s'arrencaven de la roba les insígnies de la reialesa i proclamaven la República. Homes que mai no s'ha-

vien vist fins a aquell dia, s'abraçaven. Hi havien llàgrimes en molts ulls. Amb aquest clam d'alegria, de triomf, de llibertat, de resurrecció, el poble acomiadava l'ex-rei, que fugia en la fosca, mort de por, custodiat per la guàrdia civil.

Avui fa un any, el catorze d'Abril de 1931, el poble celebrava l'adveniment de la República.

Josep Ortega i Gasset, uns mesos després, deia, adolorit, que calia organitzar l'alegria de la República. La República, que començà amb un aire de festa, s'havia entenebrit, havia es-

devingut plena d'odi, de rezel, d'inquietud, d'angúnia. I, sobretot, d'incomprensió.

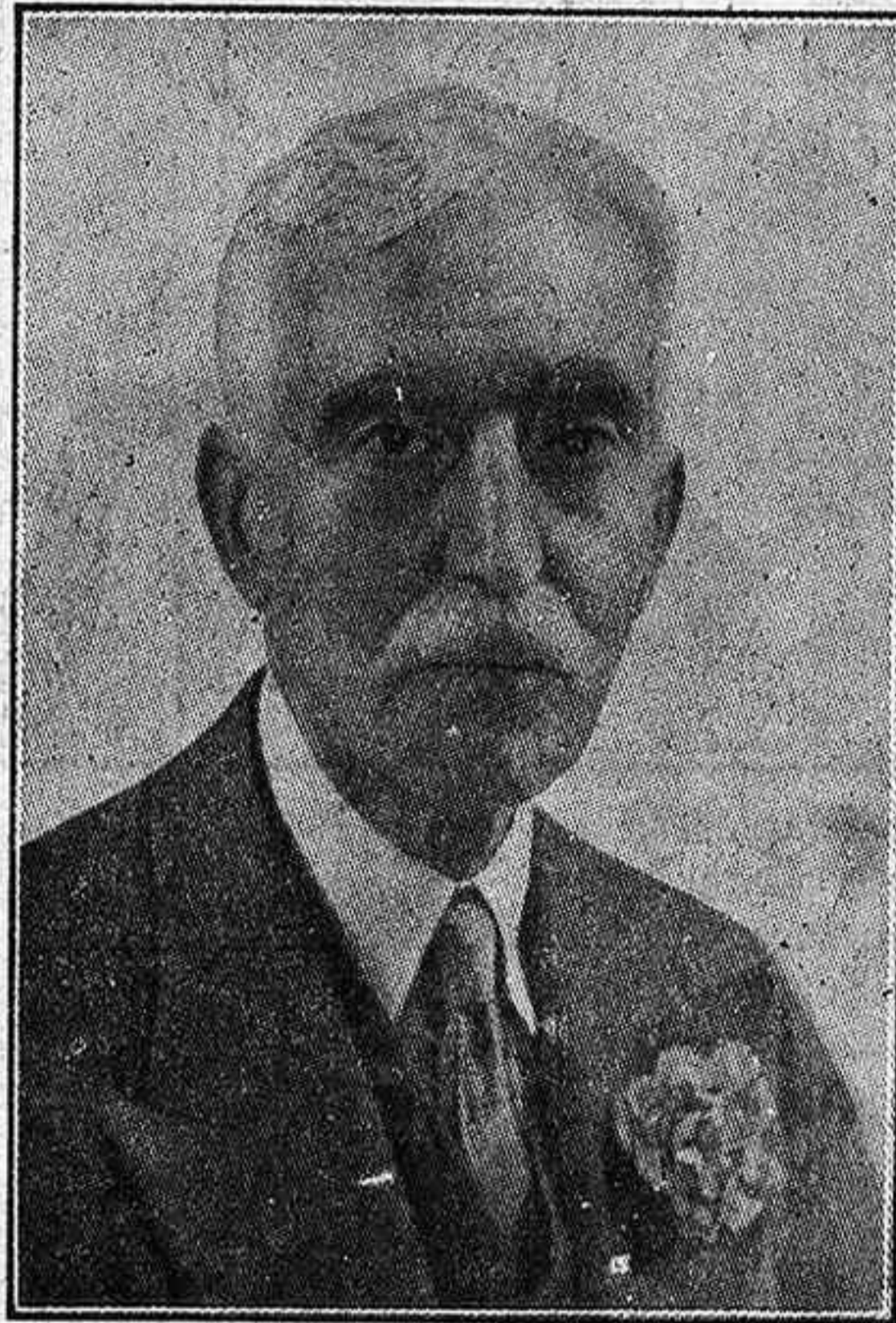
Aquells a qui la República, generosament, massa generosament, havia perdonat; aquells que més que la rialla mereixien la guillotina, corresponien a la generositat de la República semblant la discòrdia i la incomprensió, tancant fàbriques, creant la misèria i l'odi.

I el poble, ple de pasme dolorós, veia que l'alegria del catorze d'Abril havia mort.

Cal ressuscitar aquella alegria del catorze d'Abril. Cal organitzar l'alegria de la República. El poble no pot viure més en aquest estat de desconfiança i de rezel. I és al poble a qui s'ha de fer present d'aquesta alegria, perquè és ell qui la mereix més que ningú. I l'alegria de la República és la justícia.

No per un esperit de venjança, sinó per un esperit de justícia, la República té el deure de castigar els enemics del poble, els que l'han escarnit i l'han robat. Unicament aquest acte de justícia pot dur la pau i l'alegria al cor del poble.

LLUÍS CAPDEVILA

Els governants consoliden els guanys d'una Revolució, en fer fàcil l'evolució del règim caigut al règim nou. Per a aquesta tasca són imprescindibles la fe i el temps. Els escèptics i els impacients són els que més destorben la realització de les millors obres.

Francesc MACIÀ

El 14 d'abril d'enguany encara no és ben bé català: ens manquen les nostres llibertats. El fervor que posarem nosaltres ara fa un any en glòria d'aquesta data, encara no ha trobat plena satisfacció. I continua arborat com aleshores el nostre esperit.

Perquè en l'obra feta per la República hi pot haver suggerències catalanes; àdhuc, els catalans, en virtut de complaences i generositats, haurem pogut actuar amb certa amplitud dins del nostre clos, però la mentalitat i el sentiment català no han tingut la seva hora. La República i la Revolució no han actuat de ple a Catalunya, perquè el català no s'ha sentit encara prou lliure, i sense llibertat no hem pogut aportar-hi la nostra força ni la nostra voluntat entera.

El 14 d'abril d'aquest any no és més que una part del nostre 14 d'abril.

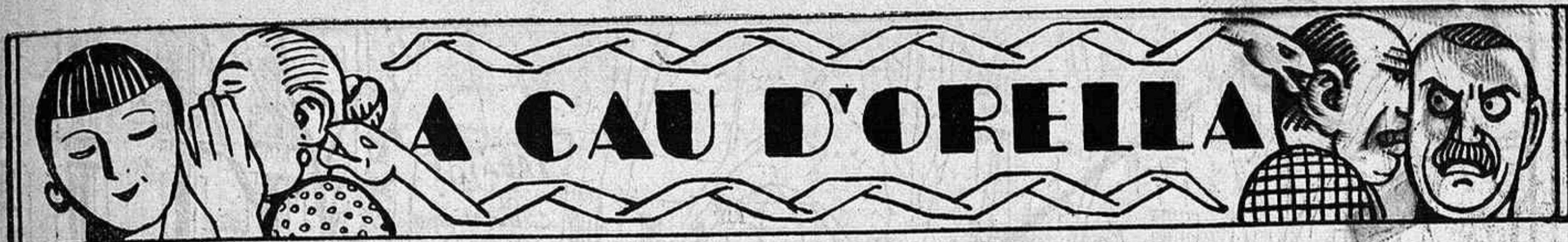
J. AGUADÉ i MIRO

La República, que és un règim democràtic, canviarà d'arrel l'estructura política de l'Estat espanyol, donant la llibertat a les nacionalitats que la integren.

Aquesta obra i la reforma agrària serà el fonament de la seva grandesa.

Lluís COMPANYS

En Guansé se'ns ha fet guàrdia civil

Llegim el següent telegrama:

"Antequera, 10. — Aquesta tarda nombrosos propietaris i industrials, amb diferents elements d'ordre, han fet un acte d'homenatge a les autoritats, principalment al capità de la guàrdia civil senyor Domènec Guansé, pel seu comportament durant els passats esdeveniments."

Dat el caràcter poc bel·licós del nostre company, que fins diuen si s'espanta amb els trets que hom dispara a l'escena, no cal dir que la notícia ens ha sorprès extraordinàriament.

Però és allò. Ara, amb la República, fins els homes més poc esportius es creuen en el deure d'erigir-se en defensors de l'ordre. I, ¿què millor, per això, que fer-se guàrdia civil?

Sigui com sigui, el felicitem pels seus èxits. I ens en felicitem, perquè cal esperar que ara, unint a la seva autoritat de crític teatral la més efectiva de capità dels civils, ens portarà a la presó a autors, actors i empresaris.

I, ¿qui dubta que així el teatre català començarà a redimir-se?

Cadenes

Tenim, no obstant, certes temences sobre la duració d'En Guansé en el seu càrrec de capità de la guàrdia civil. Tenim por que el seu llibre, a punt de publicar-se, "Les cadenes d'Eva", sigui declarat subversiu, i que això li costi ésser expulsat del cos d'una manera ignominiosa.

Però aneu a saber! Hom evoluciona tant en aquesta vida! Potser "Les cadenes d'Eva" no és sinó una nova marca perfeccionada de grillons.

Republicanisme moderat

Una dama aristocràtica, de les que més es distingeixen per les seves campanyes contra la República, confessava un dia en la intimitat que la

República i els republicans no eren pas de fet gaire terribles.

—Jo em pensava—deia—, quan va ésser proclamada la República, que les xurmes haurien cremat els temples, saquejat els palaus, violat les dones... Total no han fet res!

I sembla que sobretot això que les dones no hagin estat violades, aquesta dama no ho perdonarà mai a la República ni als republicans.

Dos llibres nous i un nou específic

Francesc Madrid ha tornat de l'Àfrica després de dos mesos de viatge. Els seus amics—i encara més les amigues—han comprovat que li ha provat. Està més gras, més vigorós... Ell no amaga pas el secret d'aquest millorament.

—Es—diu—que he menjat molta carn d'elefant. Es molt bona i molt nutritiva.

Sembla que és també una carn que conté molt de fosfats, car Francesc Madrid, durant el viatge de tornada, ha escrit dos llibres—dos!—i una vintena de reportatges que començarà a publicar de seguida...

En vista d'aquest èxit, el popular i dinàmic reporter s'ha posat en combinació amb un il·lustre químic i biòleg, per preparar extractes de carn d'elefant, destinada a la sobrealimentació dels intel·lectuals i dels neurastèmics.

Hom diu que Francesc Madrid se'n tornarà aviat a l'Àfrica per a preparar l'explotació del nou producte. Hom diu també que aquest producte serà anomenat "elefantíasi".

"Los Galeotes"

Doncs sí, ara ens trobem que als 12 mesos de República els taquígrafs del Parlament espanyol són uns anti-republicans furiosos.

Això en uns funcionaris amb una missió tan delicada com la seva és cer-

tament una cosa un xic anòmala. Però, tanmateix, explicable, molt humana.

La seva actitud és deguda a una curiosa diferència entre els diputats de la Monarquia i els de la República. Mentre que els oradors de la Monarquia, més aficionats a la pompa i a les vanitats de la Retòrica, pronunciaven els seus discursos, sota la influència encara de laboriosíssimes digestions, a una velocitat, per terme mig, de 100 a 150 paraules per minut, els diputats de la República, més modestos, més expeditius, sempre una miqueta menys tips—som una República de treballadors de tota mena, què caram!—van més al gra, tenen més pressa, i arriben a un promig de 200 a 250 paraules...

Qui no es fa càrrec, en aquestes condicions, del monarquisme dels taquígrafs del Congrés?

Acudits de Royo Vilanova

El senyor Royo Vilanova no és català, però, de fet, és una cosa tan nostra com la Patum de Berga, el Ball del Ciri o una coca de Vilafranca. Es el nostre august màxim, i el dia que se'ns morís o emmudís, el trobaríem a faltar.

En vigílies de la discussió de l'Estatut, l'home està neguitós i no sossega. Parla, escriu, dona conferències i diu, naturalment, coses molt xiroies.

Ha declarat: "Si se entrega a Cataluña y a las demás regiones la contribución industrial y territorial, ¿qué nos va a quedar?" La franquesa del senyor Royo és tot un poema.

Va enraonant: "Cuando todas las regiones tengan sus Estatutos España va a quedar reducida a Burgos y Valladolid". Per què no donar també l'Estatut a aquestes dues ciutats?

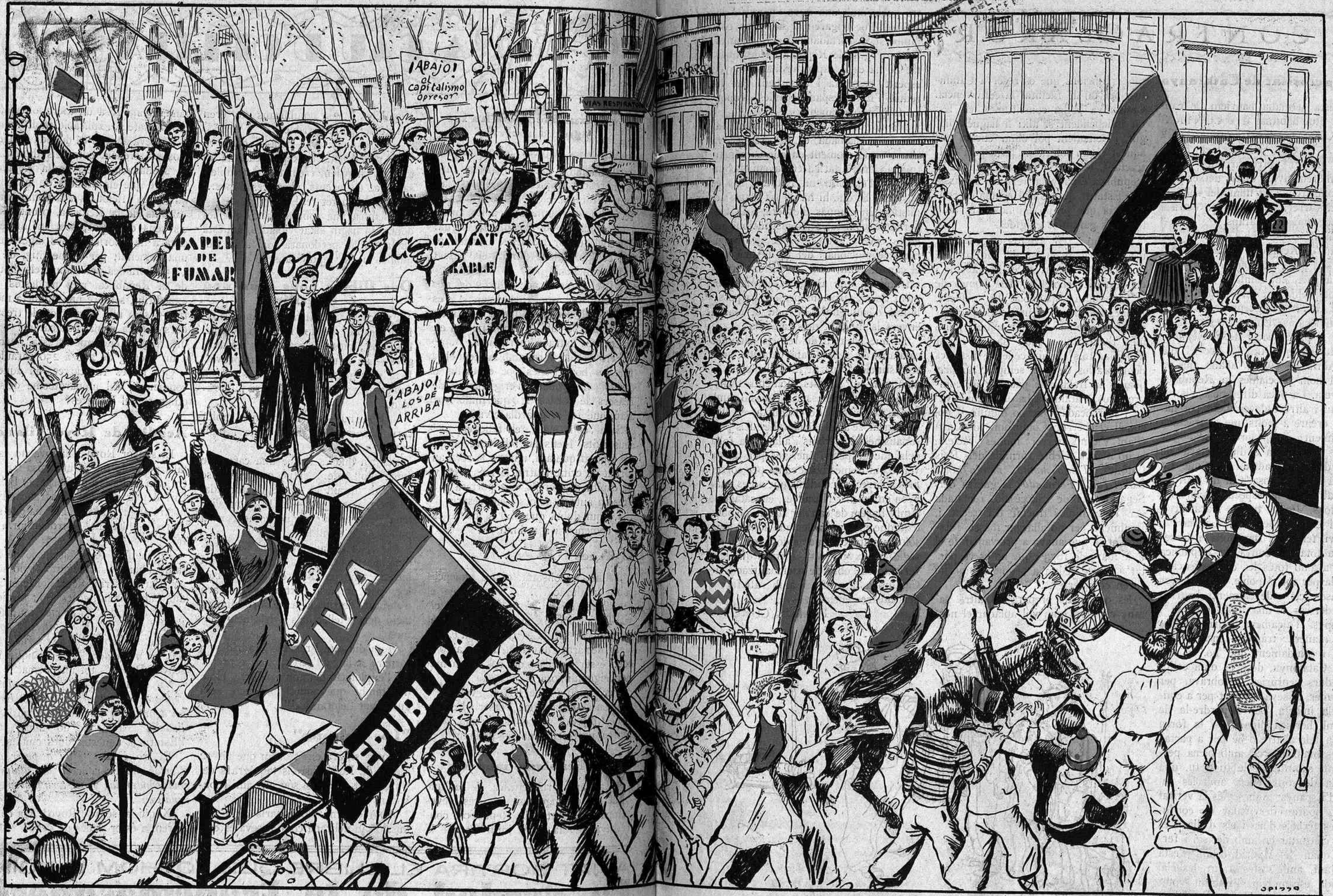
El tro final: "Voy a pedir a las Cortes que se conceda a Cataluña la independencia, y así terminaremos de una vez".

Xoqui-la, senyor Royo! Ara començarem a ésser amics de debò!

AVIAT SORTIRÀ EL LLIBRE QUE TOT HOM LLEGIRÀ

La Verdad de la Francmasonería

Rèplica al llibre de Mossèn Tusquets, per RAMON DIAZ, Mestre Francmaçó

14 d'abril de 1931

Les Rambles de Barcelona avui fa un any

A CONTRA CLAROR

La generositat de Catalunya

Aquesta setmana hauriem de canviar el títol habitual d'A CONTRA CLAROR, per l'extraordinari d'APLENA LLUM, puix els fets històrics el primer aniversari dels quals commemorem avui, varen néixer i es desenvoluparen a la llum del sol i al mig del carrer, amb intenció clara i amb procediments diàfans.

Parlaran altres, amb l'autoritat que els escau, de República espanyola amb incursions, potser, al camp social; per la meua part, em limitaré a escriure uns mots sobre un fet consumat no liquidat encara i susceptible de futures commocions. Em refereixo, ras i curt, a la proclamació de la República Catalana que tingué lloc el dia 14 d'Abril de 1931, abans que a Madrid hom proclamés la República Espanyola. La poca diferència d'hores entre un i altre esdeveniment pot haver fet creure a molts que es tractava senzillament d'una precipitació per part de Barcelona o d'un retard de banda dels de Madrid, però que tot era una mateixa cosa. Cal no confondre i cal també no especular sobre les confusions. Podia haver fracassat a Madrid el moviment revolucionari i, en canvi, teníem a Barcelona, i de seguida a tota Catalunya, la República Catalana amb totes les conseqüències, assistida per tot el poble. En el pitjor dels casos, els esdeveniments haurien pogut derivar a una lluita cruenta i qui sap si l'alçament hauria acabat d'una manera tràgica, encara que creiem resolutament que no. El fet és que Catalunya, després d'un eclipsi de dues centúries, recobrava, per propi voler, la seva llibertat per a conservar-la intacta, per a perdre-la de nou amb heroica dignitat si la força bruta la feia abatre o bé per a pactar amb les mans lliures, amb plena personalitat sobirana i de tu a tu, una fórmula de convivència amb les regions d'Espanya. Aquesta és la veritat que no podran desvirtuar els confusionistes tèrbols d'ací i els d'allà, i és forçós constatar-ho amb decisió i fermesa, quan de Madrid estant s'està regatejant, amb vistes a un deslleial i suïcida escamoteig, l'Estatut votat unànimement pel poble de Catalunya amb una generositat extremada i possiblement excesiva, per quant en l'Estatut s'ha establert el mínim de facultats i funcions que es reserva Catalunya per tal de facilitar la convivència. Catalunya podia constituir-se en Estat independent si així li hagués plagut, i licitament pot obtar encara per aquest règim sobirà si l'altra part contractant, les Corts Constituents de la República espanyola, refusa l'admissió de l'Estatut, que és la fórmula de convivència que proposem nosaltres amb totes les garanties exigides.

Catalunya, en avenir-se generosament al pacte, ho ha fet confiant en la paraula d'honor, en el liberalisme i en l'esperit renovador dels homes de la República espanyola. La noblesa, l'abnegació i els sentiments pacifistes dels catalans són, en aquest punt, més remarcables quan havem hagut d'oblidar tots els antecedents històrics demostratius de què, sempre, sempre, quan s'ha tractat de pactes i de compromisos, Catalunya ha estat enganyada i sacrificada. Que ho diguin, si no, aquell celebèrrim Compromís de Casp (Sant Vicents Ferrer: moltes gràcies), la no menys cèlebre fórmula dels Reis Catòlics, *Tanto monta, monta tanto Isabel como Fernando*; la guerra dels Segadors, la de Successió, rematada per l'ignominiós tractat d'Utrecht, i, finalment, per no allargar massa, l'Estat Català que anava a proclamar-se el 9 de març de 1873 i que no es va portar a efecte cedint a promeses que no foren complertes...

Es que se'ns prepara un altre parany clàssic i hom vol aplanar el nos-

tre poble amb una nova i terrible decepció? Poc trigarem a saber-ho, com també si, dissortadament per Espanya, el nou règim de República i de llibertat no ha estat capaç de matar el vell esperit cesarista i absorbent que ha reduït l'Estat espanyol a les proporcions que tots sabem.

Hi ha qui diu que la República Catalana proclamada el 14 d'Abril va morir en el moment en què es constituïa la Generalitat i acceptàvem el compromís d'elaborar un Estatut. No és pas cert. El que hi ha de fet és un armistici, un compàs d'espera, i la Generalitat, com totes les institucions regides encara sota el signe del moviment revolucionari del 14 d'Abril, són el cap de pont, com es diu en termes estratègics, que assegura el manteniment de les posicions preses i la possibilitat d'emprendre de nou la marxa envers la llibertat dels catalans.

El que haurien de fer els patriotes catalans, els republicans catalans, sense distinció de partit ni d'ideologia, és mantenir, en aquests moments transcendents, la necessària cohesió, amb altesa de mires i de conducta, en lloc de llençar-se a les picabaralles dels personalismes exacerbats i a la cursa fol·la dels que despenen energies per tal de veure qui té més bona cama per córrer més a la recerca d'ideals que no es guanyen en un dia. Nosaltres, els catalans, també havem de canviar la pell, no oblidant que els espectacles que donem avui són els mateixos que es donaven en els segles XV, XVII, XVIII i XIX, i que han fet eixorca l'obra de nacionalització de Catalunya a profit i amb satisfacció dels nostres enemics.

FRANCESC CURET

—Vós també sou un "sin trabajo"?
—No; jo sóc accionista d'un Banc que ha anat a menys.

FITXES

ANEM PITJOR. El mot és teu, obrer. L'hem oït, repetit, en altres boques: "Anem pitjor que abans".

Per què votares la República? Per què la desitjares? Exigies que la República et portés una felicitat de somni? Et sentires republicà per a exigir? Escolta:

No és la República la que ha empitjorat els teus dies. Són els enemics de la República. Contra la República hi ha una ofensiva de capitals i de cobejances.

Pots creure, obrer, que per a evitar els capgiraments d'uns mesos calia sotmetre's, immobilitzar-se

Pensa, obrer, que amb les teves disconformitats i les teves protestes agreuges el trànsit del passat al futur. Els enemics, en veure la teva actitud dubitativa, aprenen els torniols, esperen, confien. Confien en tu, obrer. Tenen, com sempre, l'esperança que els serveixis d'instrument.

Anem pitjor? Si et mostren una dreuera de camí, voldrà dir que vagis pitjor el que trobis un començ difícil?

No, obrer! I parlem especialment per a tu, obrer de Catalunya. Tu no ets pas ben bé com els altres.

Sents la llar. Sents la terra. Trobes que has empitjorat per la rel conservadora que tens. Sempre has anat fent, obrer català, plantant cara ferrenya a les dificultats. Una por als mals-de-cap és la que t'ha fet defugir els trencacolls transitoris, i acceptar les dificultats endèmiques, les pitjors dificultats.

Ens referim, és clar, a les majories, als que representa — i són molts — aquest obrer que ens fa arribar el clam — explotable i explotat — de que "anem pitjor".

No anem pitjor! Travessem una crisi. Els rius no es passen si hom s'asseu a la riba a esperar que l'aigua s'acabi, així passar el riu en sec, còmodament. Els rius es passen amb barca o mullant-se. Deixaràs d'avançar per un entrebanc que trobis en l'avenç?

No, obrer català!

El moment és difícil, però les dificultats, siguin del moment que siguin, no t'han de fer anar enrera. On ens portaria el mal pas de recular?

Obrer, obrer català: Visca la República!

ATUR FORÇÓS. Prenem les dades d'un estudi de J. Weismann. Fan referència a la crisi econòmica mundial.

Les dades també van per a tu, obrer. No et serviran de conhort, naturalment. Però faran que et situis i que reflexionis sobre l'"anem malament", atribuït a un canvi de règim.

Entre Europa i els Estats Units, obrer

català, hi ha uns 25 milions d'obriers sense feina. Si t'endinses i fas el càlcul que — uns per altres — tot obrer adult té un parell de persones que depenen d'ell, et trobaràs que entre els Estats Units i Europa hi ha uns 75 milions d'éssers amenaçats per la fam.

Espaordidor, veritat?

Hem cregut, obrer — i perdona — que per un dia la seriositat tenia el dret de demanar pas a la facècia que habitualment trobes en les planes de L'ESQUELLA. Un número dedicat a la gran dada històrica de la proclamació de la República a casa, val la pena que sigui un mirador damunt d'un panorama.

La pregona crisi mundial també ens ateny. Que a Catalunya l'han agreujada les barreges d'extremismes negatius i d'embosques reaccionàries? Certament, però creus, amb el cor a la mà, que la República té la culpa del que s'esdevé. La culpa, en bona part, és teva, obrer, i de tots els que, portats per un entusiasme irreflexiu, creien que amb el senzill treball de donar un vot embutxacarien un somni.

Un canvi de règim no vol un suport momentani i molt menys un reculament fet, prenent perspectiva, per a la crítica. Vol una persistència d'ajuda, una col·laboració. Apropa't al que mana. No t'allunyis d'ell. Apropa't: et sentirà i àdhuc el podràs ajudar, amb la col·laboració que porten la presència i el contacte. L'allunyament, i el malcarar-te, són negatius, obrer.

Pensa, per torna, que els remeis són sempre de mal prendre. Saps què es patrocina per a alleugerir la crisi del món?

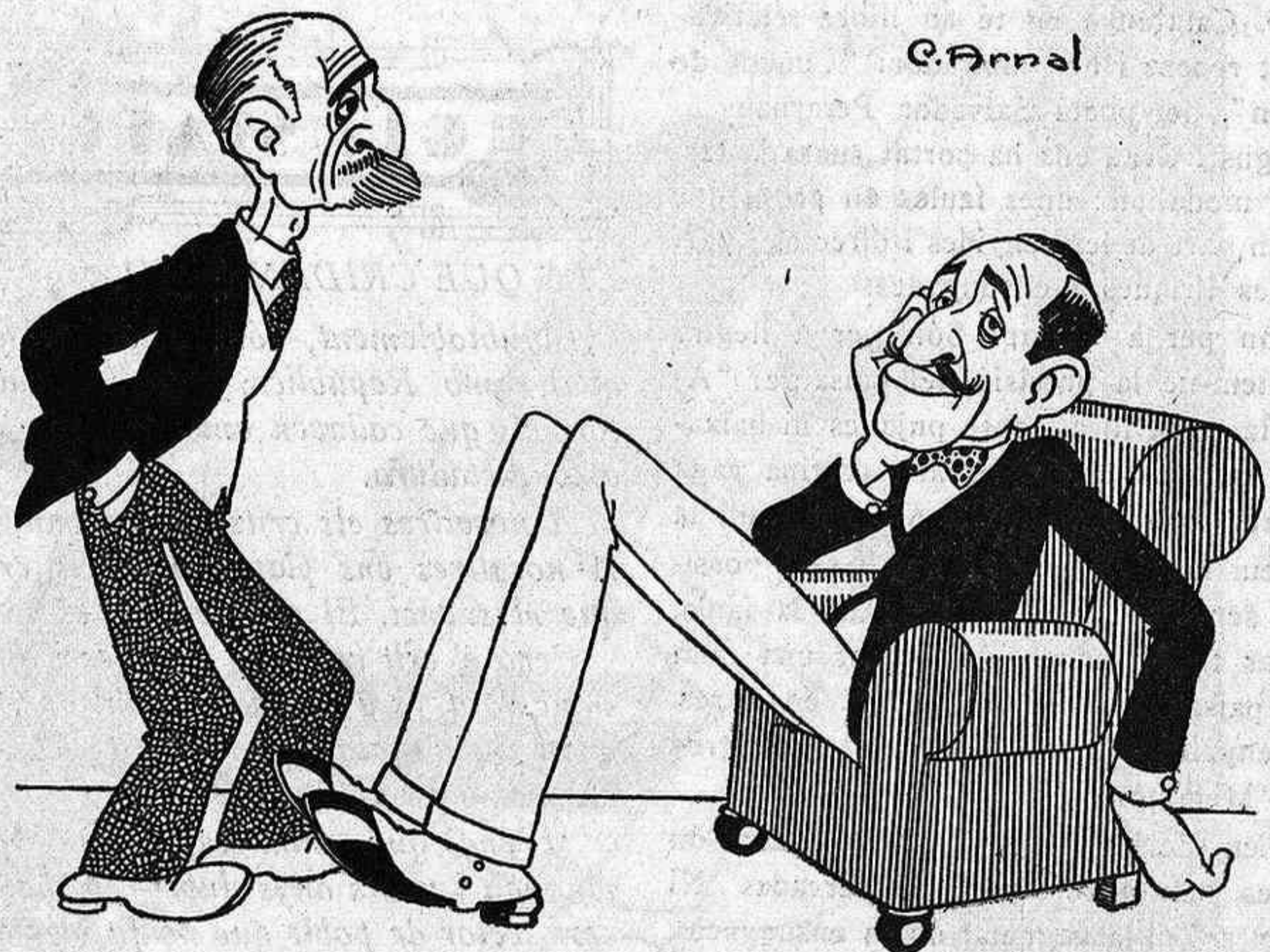
L'emigració a terres estranyes. Anglaterra té 248 habitants per quilòmetre quadrat. L'Amèrica del Centre, 12, i la República Argentina, 3. De l'Àfrica no cal parlar-ne. Bé serà dur, per a molts, deixar la pàtria i la família, si s'arriba a la conclusió que cal afavorir i empenyar les emigracions internacionals. Però, quin altre remei hi haurà?

Si tota evolució demana sacrificis, no ens els podem imposar per al consolidament de la nostra República, base d'una futura gran evolució? Contesta, obrer!

**Voleu passar una bona estona?
Veniu a la nostra Llibreria
en la DIADA DEL LLIBRE**

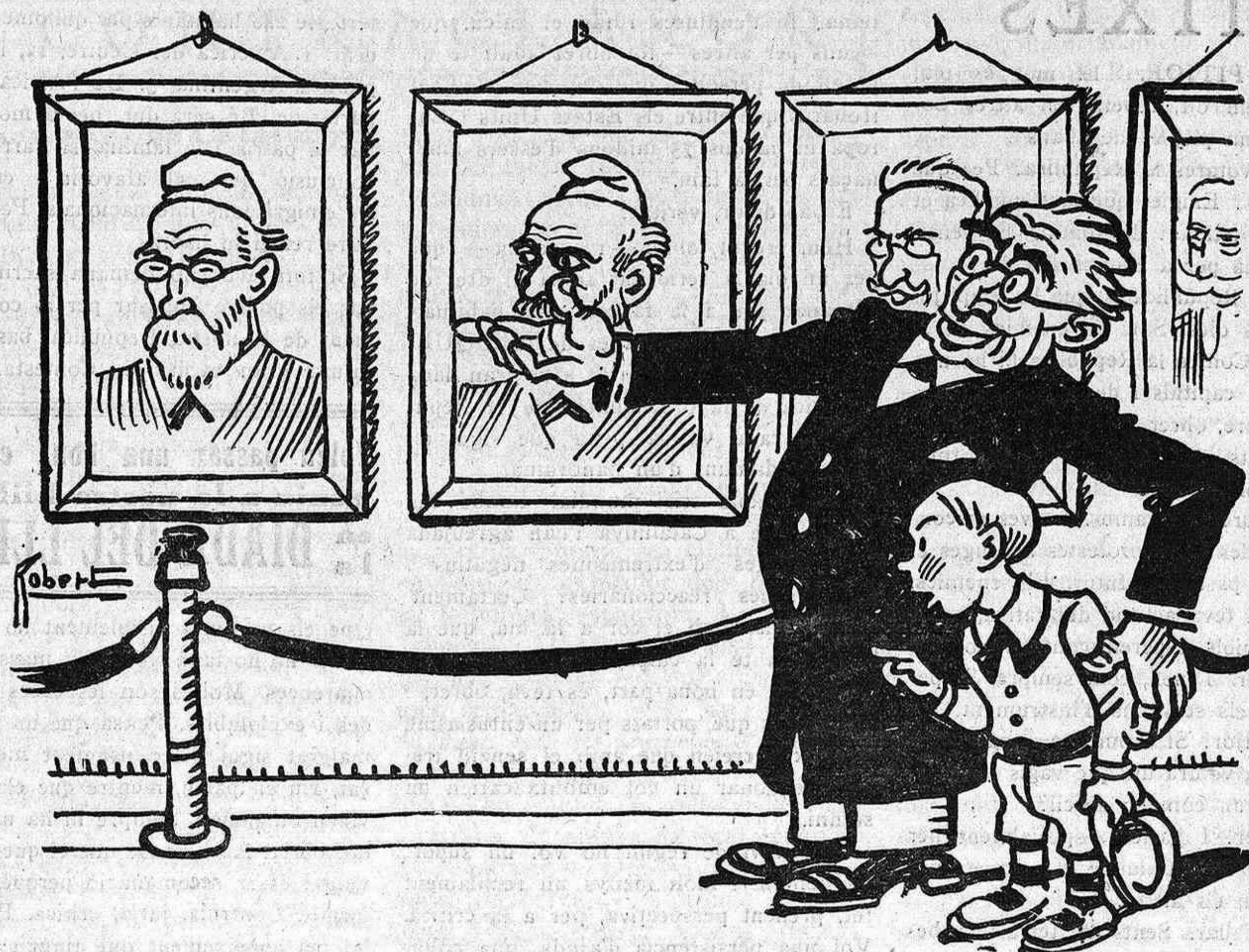
Que els que més visiblement ho haurien de fer no ho fan? No et fiis massa de les aparences. Moltes són les coses explotades i explotables. Pensa que un director, malgrat sigui del pensament més avançat, viu en palau, mentre que els dirigits viuen on poden. Sempre hi ha una realitat, obrer. Això, sense que el que et diem vulgui ésser recomanació perquè et conformis. Controla, jutja, critica. Però fes-ho pel coneixement que tinguis del que vols controlar, jutjar o criticar. No apassionadament ni per política de bàndol contrari ni per comodisme ni per inèrcia ni per desafecció ni per conreament del ves-sar fel ni per mandra. Exigeix, obrer. Però assabenta't del què exigeixes.

T'ho diem nosaltres. I sense desconèixer el plaer fàcil del criticar. Hi ha diades d'examen!

—Què? T'enyores?

—No per res, no; pel jornal, només...

Al cap d'un any

AGUSTÍ GRAU.—Hi ha un model de faules, estrictes, cenyides, directes. Van d'Isop a Trilusa, passant per La Fontaine.

Hi ha un altre model. Les faules líriques. Catalunya en té un llibre relativament recent i ben albirador: "Cuques de Llum", del poeta Salvador Perarnau.

Agustí Grau ens ha portat suara la tercera modalitat: unes faules en prosa que tenen part de les cenyides i directes i part de les líriques i ensunyades.

Són per a contar? Són per a llegir? Anotem-ne la precisió del paisatge: "Aquella terra llisa, sense pujades ni baixades, tancada arreu per una cortina vaga d'atzur". La faula del lleó i del conill la podem narrar; però, ja qui li serà possible, sense la lletra mateixa de la faula, donar tan intensa i justament una nota del paisatge necessari? I així en altres. Assenyalem el toll d'aigua del capgròs en "Metamòrfosi".

Diem de les faules d'Agustí Grau: són faules meravellosament emmarcades. Ni el fet sol ni la vaguetat d'una ensunyació, subjectada per l'agulla d'una imatge. Són unes faules que viuen davant vostre mostrant-vos la lliçó, no donant-la. Ni el mo-

ralista entomòleg ni el poeta. Ambdós, i en bon equilibri.

Agustí Grau sap obrir una nova finestra per a cada una de les seves faules.

RAMON VINYES

ELS QUE CRIDEN AVUI

Indubtablement, són molts els que avui, amb República, criden. Criden tots els que callaven amb monarquia i amb dictadura.

A nosaltres els crits ja ens van bé. A nosaltres ens plauen més els crits que el silenci. El crit sempre és vida.

Però el crit ens plau a bones i quan sigui hora, és a dir, quan sigui oportú, quan sigui necessari. El crit pel crit ens sembla una beneiteria.

D'ençà que tenim República —benvinguda i molts anys duri—, hi ha un cert sector de poble que no fa més que cridar. Havia callat durant la monarquia; havia callat durant la dictadura; havia callat quan pels carrers

—Veus, maco? Aquests homes eren republicans de tota la vida, mentre que molts d'ara sols ho són des del 14 d'Abril de l'any passat.

de Barcelona caçaven obrers com si fossin conills; havia callat quan moria Francesc Ferrer, quan morien Galà i García Hernández. Havia callat tant temps que ja gairebé no li recordaven la veu.

Què feu, dos anys enrera, aquesta gent que ara crida tant, que crida de nit i de dia, que crida sempre i ens eixorda amb els seus crits, i ens mareja i no ens deixa viure tranquils? Callava. Aquesta gent que ara crida tant, aquesta gent a la qual ara li ha sortit tan bona veu, callava. I callava.

Ara bé; quan hom calla és perquè té por, perquè és respectuós o bé perquè considera que no té raó, que qui té raó és el contrari. O sigui que els que criden avui, ara fa dos anys callaven perquè tenien por de la monarquia, perquè respectaven la monarquia o bé perquè consideraven que era la monarquia qui tenia raó. No ens ha d'estranyar, doncs, que avui cridin amb la República els que donaven la raó a la monarquia.

La República és la llibertat. Però és també la civilització. I el crit pel crit no és una cosa massa civilitzada.

VIRAI

Vetllem per la República!

Avui fa un any va proclamar-se a Espanya la República. Una República generosa i carregada d'excessiva bondat. Avui fa un any que varen néixer els enemics de la República.

D'aleshores ençà, malgrat el temps transcorregut, els enemics de la República segueixen vivint i blasmant.

Però no els valdrà.

Per molt que maquinin, per molt que facin, per molt que se'n profitin de la bondat de la República, ells, els cavernaris, els pertorbadors, la gent abjecta i dolenta, no veuran realitzades les seves baixes, les seves innobles aspiracions.

El poble no està disposat a consentir que els homes que s'han burlat d'ell per espai d'un nombre massa considerable d'anys, agafin una sola de les regnes d'aquest vehicle de democràcia i llibertat.

El poble podrà tenir rezel o desconfiança en els polítics que avui el governen—desconfiança i rezel que no tenen raó d'existir davant els múltiples problemes que hi havien a resoldre—, però per tot passarà, tot ho aguantarà amb estoïcisme abans de permetre que cap malvat col·laborador dels governs de dictadors i monarquies torni als seus bons temps de protecció al cacic, de favoritisme a la clerecia i de total esfondrament de la classe humil, aquesta classe treballadora més interessada que ningú a què no li arribassin el que tant li va costar de tenir un dia.

No es facin il·lusions, aquests que veuen com les revoltes en pobles i ciutats es succeeixen unes a altres per espai d'uns dies, d'unes hores solament. No és l'obra de cap malestar general. És l'obra d'ells, dels eternals enemics de la República, d'aquests éssers vils que no es cansen un moment de provocar i desunir el poble conscient i assenyat, el poble que pensa, treballa i lluita.

En teatres aristocràtics i en festes on abans el ric no hi deixava d'assistir només que per lluir la seva vanitat, el seu pervers instint d'home feudal; en actes on la riquesa i la fastuositat posaven de relleu el predomini que tenia el poderós damunt l'esclau, ara, en aquests teatres, en aquestes festes, en aquests actes, el ric no hi va. No hi va per a sumir el poble en la misèria. No hi va per boicotejar. No hi va perquè li sembla que les autoritats no són de la seva categoria, del seu braç. No hi va perquè a la festa, al teatre, a l'acte aquell—i arreu on vagi—s'hi respira

un noble, un saníssim aire de llibertat, aquest aire que a ells no els prova, que a ells els fa tant de mal. Ells estan fets només a respirar l'aire de burgesia, un aire ple de microbis i miasmes que duen la pesta del dolor, del predomini, del sacrifici, de l'esgotament moral i material d'aquell que no pot vestir de senyor, però que, en el fons—i millor—sap ésser-ho més que ell mil vegades.

Aquesta gent rancuniosa i miserable treballa sempre que pot per tal d'esfondrar i acabar amb la República nostra, la República que no han pogut pair. Aquesta gent imperiosa i superba són—si no els mateixos—els fills o els néts dels homes que ja anaven contra la República del 1873. Aquesta gent abjecta i atrabiliària volen el desordre, la pertorbació; volen que el poble s'enemistanci amb els homes que el governen per a donar a ells completa satisfacció.

Poble honorat i treballador. Poble que tens consciència dels teus actes i esperit de regeneració. No deixis que pren-

guin increment les indignes maniobres de la gent de dreta. Posa't enfront seu. Pensa que la tasca a fer és feixuga i llarga, i no pots demanar-ne compte abans de temps. Pensa que aquesta tasca no va endavant per mor dels qui "operen" contra ella. Pensa que si et deixaves perdre el que tens, difícilment tornaries a rescabalar-ho.

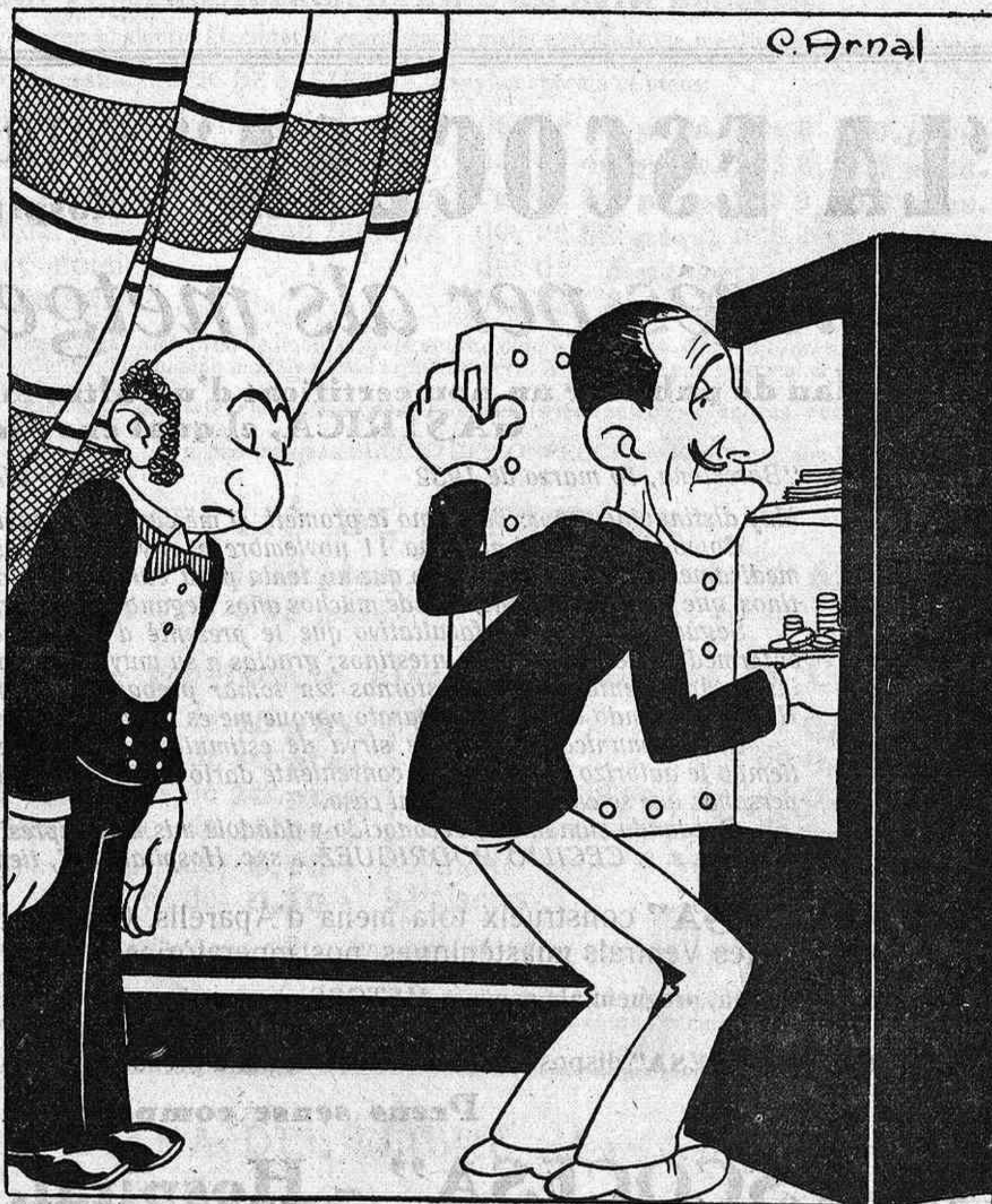
Viuries de les dictadures, de les disbauxes, de les fastuositats d'aquells homes que ens menyspreen perquè no som de la seva condició.

Viuries com un condemnat, com un esclau, com un negre.

Per això cal que, passant per damunt de tot, vetllis i defensis la nostra República, aquesta República que molt bona i noble deu ésser, quan una gent que de noblesa i de bondat no en té gens, amb tanta ràbia l'escomet i odia

AGUSTÍ COLLADO

10 per 100 descompte
en la **DIADA DEL LLIBRE**

—Carai, noi! Veig que es gasten molt de pressa, els diners...
—Veurà; ara no podem fer negocis bruts.

ESQUELLOTS

El 14 d'Abril s'inaugurarà una artística làpida que donarà el nom de Francesc Macià a la plaça que fins avui portava el nom de plaça "Real".

A aquest acte no deu mancar-hi ningú que es digui bon català. Creiem que també hom podria posar-hi un bust que perpetués la memòria de l'illustre patrici.

✂

L'Ajuntament de Barcelona ha acordat cedir una de les sales o Tinència d'alcaldia el dia que es designi, per tal que es puguin celebrar amb dignitat els matrimonis civils.

Es una mesura que hem d'agrair al nostre Ajuntament, perquè això els honora com a republicans i com a liberals

✂

Acabem el primer any de República amb la presentació de l'Estatut de Catalunya al Parlament espanyol.

Quan hauria estat possible això sota la tirania unitarista dels Borbons?

✂

Sota el vell règim borbònic, a canvi d'una col·laboració vergonyant i deshonorosa, ¿què van arribar a aconseguir els reialistes de la Lliga?

Es viu encara a la memòria de tothom: l'exhibició de dues banderes.

No res més!

✂

Ha fet la República, en aquest any de vida, tot el que havia de fer?

No, evidentment.

La República, en certs aspectes ha procedit amb una lentitud exasperant: està en deure amb el poble.

I aquest deure — sagrat — ha de pagar-lo.

✂

Però, amb tot, la República té al seu haver una llista d'honor.

El reconeixement de la personalitat de Catalunya en donar vida a la Generalitat; el decret de Marcellí Domingo sobre l'ensenyament en català; la desmilitarització de l'Estat; la dissolució dels jesuïtes i la incautació dels seus béns; la creació de nombroses escoles i la iniciació de l'escola única; les lleis laiques...

I ara, en tramitació, la reforma agrària, la llei sobre les congregacions religioses i l'Estatut de Catalunya.

Benvinguda sigui la República!

✂

Al "Barcelona" han estrenat: "Un contrato leonino".

No falla: deu intervenir-hi Cambó.

✂

Ràdio Associació, amb motiu de radiar els oficis religiosos de dijous i divendres sants, suprimí, després de les emissions corresponents, l'himne nacional de la República.

Que potser els ho va exigir el senyor Bisbe?

Imp. "L'Esquella". -- Om, 8, Barcelona

"LA ESCOCESA" COTILLERIA HORTOPÈDICA Hospital, 133 - BARCELONA

D'interès per als metges

Ens plau de publicar un nou certificat d'un altre malalt guarit de PTOSIS GÀSTRICA, el qual ens diu:

"Barcelona, 10 marzo de 1932

Señor director de La Escocesa, D. F. Serra. Ciudad.

Muy distinguido señor: Tal como le promett, si me curaba, le envío estas letras como testimonio de gratitud.

Como V. recordará en fecha 11 noviembre p. p. vine a su casa después de haber gastado en médicos y medicamentos lo que tenía y lo que no tenía para curarme los dolores y trastornos del estómago e intestinos que venía padeciendo desde muchos años llegando al extremo de no poder trabajar.

Según el diagnóstico facultativo que le presenté a V., me construyó una faja-aparato para curar mi enfermedad de estómago e intestinos; gracias a su muy acertado y maravilloso trabajo me desaparecieron instantáneamente dichos trastornos sin tomar preparados ni medicinas pudiendo trabajar normalmente. Hoy sigo usando dicha faja-aparato porque me es imprescindible.

Se lo comunico para que le sirva de estímulo y siga haciendo tan humanitarios trabajos; al propio tiempo le autorizo por si lo cree conveniente darlo a la publicidad para que no puedan alegar ignorancia las personas que se encuentren en mi caso.

Quedando sumamente reconocido y dándole mis más expresivas gracias, puede disponer como guste de su afmo. s. s. CECILIO RODRIGUEZ. - s. c. Hospital, 107, tienda."

"LA ESCOCESA" construeix tota mena d'Aparells, Cotilles i Faixes per a Desviacions i Mal de Pott. Faixes Ventrals miastèniques, post-operatòries, per a Ptois Gàstriques i Viscerals.

Per a satisfacció mútua, preguem als senyors METGES que en recomanar-nos als afectats, vulguin donar-nos la prescripció degudament signada.

"LA ESCOCESA" disposa de personal tècnic per a prendre mides a domicili, Clíniques i Hospitals

Preus sense competència

"LA ESCOCESA" - Hospital, 133 - Tel. 20433

ELÈCTRICA GARRIGA

Joaquim Costa, 53

BARCELONA

Telèfon 12786

Gran stock de bombetes de 5, 10, 15, 25, 40 i 60 bugies al

Preu únic de 0,95 pessetes

APARELLS DE RADIO CONSTRUCCIO GENUINAMENT CATALANA

Amb aquests aparells escoltareu 10 emissores estrangeres ♦ Demaneu una prova, sense cap compromís i us en convencereu

Corrent continu: **Ptes. 245**

Vendes al comptat i a terminis

Corrent altern: **Ptes. 280**

La casa **BASTIDA** s'engrandeix

Passeig de Gràcia, 18 :: Telèfon 15247 :: BARCELONA

GRAN BASAR DE SASTRERIA Sistema Nordamericà

El secret del nostre èxit és degut a tres raons:

1. La fórmula d'un nou estil aplicat a l'art del vestit.
2. Tenir sempre disponible el vostre vestit, tant gran com petit, amb gustos seriosos i en gran fantasia.
3. L'organització de la fabricació i venda directa al comprador i escrupolosament amb un petit benefici.

Som els que varem implantar i facilitar el vestit amb la major elegància i la més incompetent baratura, evitant acudir als sastres de mida que, amb els seus preus elevats, era impossible seguir els corrents de la moda. Oferim en la nostra SECCIÓ DE SASTRERIA la següent norma de preus:

Vestits confeccionats, tipus reclam . . .	des de 10 ptes. fins a 30 ptes.
Vestits confeccionats, qualitat superior . . .	des de 40 ptes. fins a 75 ptes.
Vestits a mida, en qualitats econòmiques . . .	des de 30 ptes. fins a 60 ptes.
Vestits a mida, gèneres de gran fantasia . . .	des de 50 ptes. fins a 100 ptes.
Pantalons econòmics	des de 5 pessetes
Pantalons fantasia	des de 8 pessetes

Els nostres avantatges amb preu de liquidació els veureu demostrats amb els nombrosos maniquís que als nostres paradors exhibim, amb models d'estil i gust modern. Això fa que ens engrandim i que la nostra venda vagi sempre en augment.

L'amplitud de les nostres existències arriba fins a les qualitats més selectes i luxoses, sempre amb una gran difrència de preus més barats.

En casos de necessitat, tenim muntada una SECCIÓ DE CONFECCIÓ A MIDA, que ens permet lliurar els encàrrecs a les quatre hores.

SECCIÓ DE CAMISERIA

Camises blanques	des de 3,95 ptes.	Camises popelín	des de 6,95 ptes.
Camises percala	des de 4,95 ptes.	Calçotets	des de 1,95 ptes.

Preus que regeixen a altres Seccions de la Casa

Impermeables	des de 15 ptes.	Cinturons	des de 0,95 ptes.
Trinxeres	des de 10 ptes.	Lligacames	des de 0,50 ptes.
Americanes punt	des de 20 ptes.	Mocadors butxaca	des de 0,50 ptes.
» esport	des de 15 ptes.	Mitjons fantasia	des de 0,50 ptes.
Guardapols	des de 5,95 >	Tirants	des de 0,95 ptes.
Gorres	des de 0,50 >	Paiames	des de 3 pessetes

Obsequiem els nostres clients amb segells d'Estalvi Popular, de la Caixa de Pensions per a la Vellesa i Estalvi, i altres diversos presents, segons l'import de les compres.

NOTA.—Els que de fora Barcelona vulguin servir-se de la nostra casa, poden escriure, i adjuntant 0,25 pessetes, en segells, rebran mostres, figurins i un sistema especial per a prendre's les mides, amb les instruccions necessàries, per tal de rebre l'encàrrec abans dels sis dies.

No deixeu de comprar en la DIADA DEL LLIBRE els següents volums

La verdad de la Francmasoneria - Per la justícia i per la llibertat - Les cadenes d'Eva

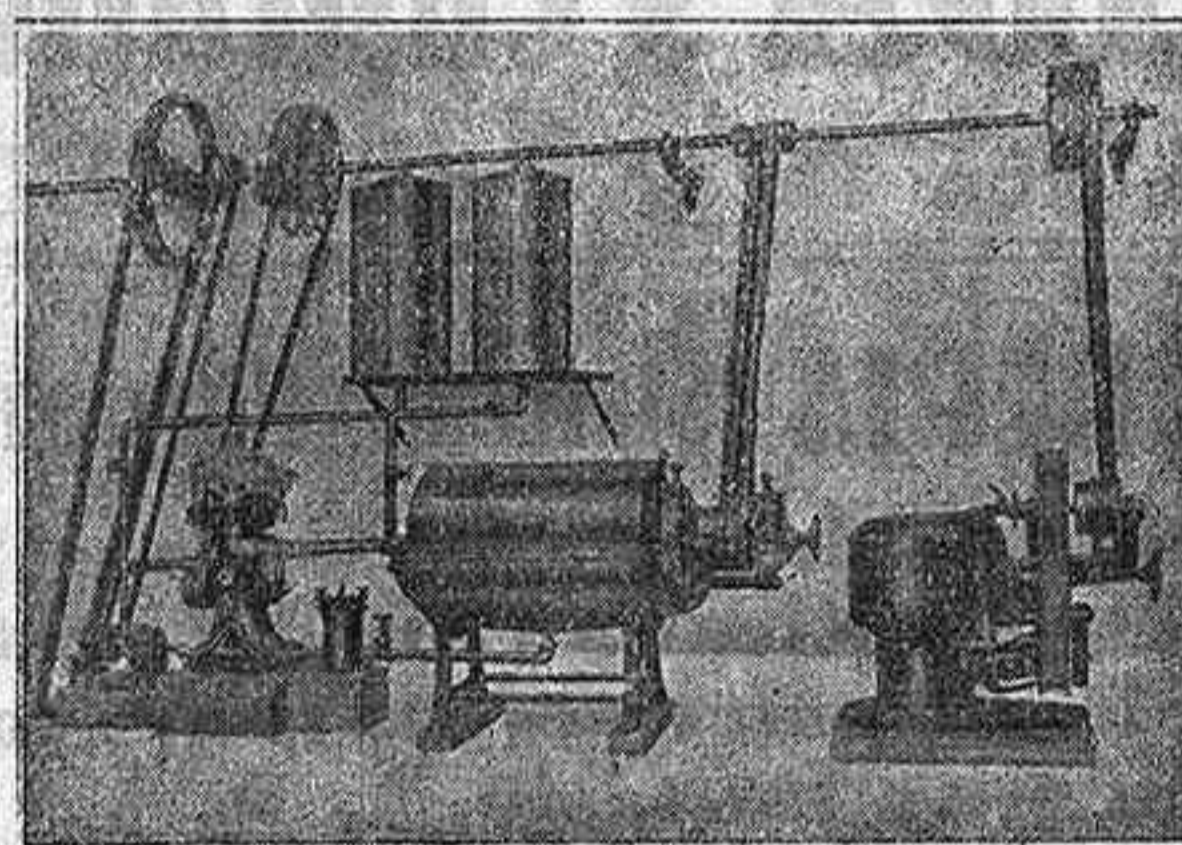
La indústria i el comerç de Barcelona

EN LA DIADA DE LA DEPENDENTA...

Diumente es celebrarà per primera vegada a la nostra ciutat la diada de la dependenta. Serà un dia durant el qual triomfarà una vegada més la formosor de les nostres noies, i en llaor de totes es celebraran actes diversos. Com aquella diada de la modista que les nostres llucietes corren pels carrers escampant tota l'alegria de què son posseïdores, demà passat, aquestes damisel·les que darrera d'un taulell són joies preades, rebran una petita mostra del molt que tots les estimem.

Tintoreria Francesc Estrany

DOLS AL DIA
COLORS SOLIDS I DE NOVETAT

Secció especial per al rentat en sec de teixits delicats per clarificació sistema patentat

"WESTFALIA"

Sucursal núm. 1: LLIBERTAT, núm. 24 - Telèfon 74 01

Taller i despatx. JAUME GIRALT, 51 - Telèfon 24955

Sucursal núm. 2: VALENCIA, núm. 356 - Telèfon 72962

SEDERIA

LLANERIA

PELLETERIA

Lluís Civit

Via Laietana, 65, pral., 2.^a
(abans Bilbao)

Telèfon 24916 - BARCELONA

La terrible feridura

(APOPLEXIA)

S'evita i cura amb el famós

ANTIAPOPLÈCTIC VALLVERDÚ

Flascó, 10 pessetes, a totes les farmàcies

Detalls: Laboratoris K L A M - Reus

Photo Banús

ELS MILLORS RETRATS
ALS MILLORS PREUS

Via Laietana, 61, baixos
Telèfon 10167 - BARCELONA

SABATERIA LLUÍS XV

Calçat de totes classes - Darreres novetats

Zacaries Freixas

CARME, n.º 27 (cantonada Jerusalem, 15)

Telèfon 22740 BARCELONA

Totes les celebritats
impressionen
en discos

La voz de su amo

Companyia del Gramòfono, S. A. E.

...i l'Aniversari de la Proclamació de la República

Que, també, s'haurà celebrat a tota la nació, amb actes i festes commemoratius. Aquell esclat de joia que vàrem viure tot just fa un any i que no s'esborrarà mai més de la nostra memòria, ha tingut una segona edició. Les festes a què hem assistit ens han fet constatar que, cada dia que passa, el poble se sent més republicà i espera del nou règim l'era de pau i treball tantes dotzenes d'anys desitjada. La República és, per a tots, l'esdevenidor més clar i diàfan.

LA FORÇA DE FRANC

Una solució pràctica i segura en el problema de l'**AIGUA**. Per una despesa insignificant de 12 pessetes anuals, el molí de vent **FOIX** li bombejarà milions de litres d'aigua durant l'any

Casa fundada l'any 1 70
Marquès del Duero, 90
Telèfon núm. 32237
JOSEP FOIX MORERA

HERNIATS (TRENCATS)

Tingueu sempre present que els millors aparells del món per al guariment de tota mena d'hèrnies són els de la **Casa Torrent**, sense traves ni elàstics engorrosos de cap mena; no molesten ni fan embalum i s'emmotllen com uns guants. Homes, dones i nens, han d'usar-ne. En bé de la vostra salut no heu de comprar mals braguers ni embenats de cap mena sense abans visitar aquesta casa:

Carrer de la Unió, 13, CASA TORRENT, Barcelona
MOLTA CURA A NO EQUIVOCAR-VOS DE CASA

GRAN TEATRE ESPANYOL

Companyia de vodevil i espectacles moderns de
JOSEP SANTPERE

Avui, dijous, tarda i nit, i totes les nits: L'èxit de l'any,
LA REINA HA REL·LISCAT
 Llibre d'**ALFONS ROURE** Música de **J. M. TORRENTS**
 Es despatxa a tots els Centres de Localitats

BA-TA-CLAN

Marquès del Duero, 85 - Tel. 31374
 Tarda a les 3,30 :: Nit a les 9,30

El millor programa de varietés - 60 ARTISTES - Joventut, Art, Luxe, Bellesa, Distinció - **BELLA MARUJITA - LUCENTINA A. ESTEVE - CRISÁLIDA - GERMANES NAVARRO - ZINARAY ET MONIELA** - El vodevil: **El marit gelós** - Dancing d'1 a 4 matinada

PILY-BETTY

TEATRE COMIC

GRAN COMPANYIA DE REVISTES I VODEVILS

Avui, dijous, tarda i nit i totes les nits,

Las Secuestradoras
 ESPLENDIDA PRESENTACIÓ

ROYAL CONCERT

Marquès del Duero, 106 - Telèfon 20384
 Direcció artística: **LEOPOLD MORAL**

El Music-Hall de les cares boniques
 Cabaret d'1 a 4 matinada
ORQUESTINA REMEN WARTY i P. GALLO

FRONTÓ NOVETATS

Tots els dies grandiosos partits, tarda i nit

ELS MILLORS PELOTARIS

Si voleu passar una bona estona, aneu al Frontó Novetats
DETALLS PER PROGRAMES

FERROTYL

Específic de l'
ASTENIA GENITAL (IMPOTENCIA)
 (MANCA DE VIGOR SEXUAL)

De la eyaculació prematura (pèrdues seminals); de la Feblesa y molt efecàs per a combatre la NEURASTENIA, en totes les seves manifestacions.

Es el més poixant estimulant de l'activitat neuro-espino-médulo-genital. Sinèrgic i homo-estimulasa de les glàndules intersicials. Producte pluri-glandular, completament inofensiu. Mai perjudica, ni lesiona cap orgue, ni el funcionament dels mateixos.

No conté, ni estricnina, ni fosfurs, ni cantàrides, ni cap altre medicament excitant.

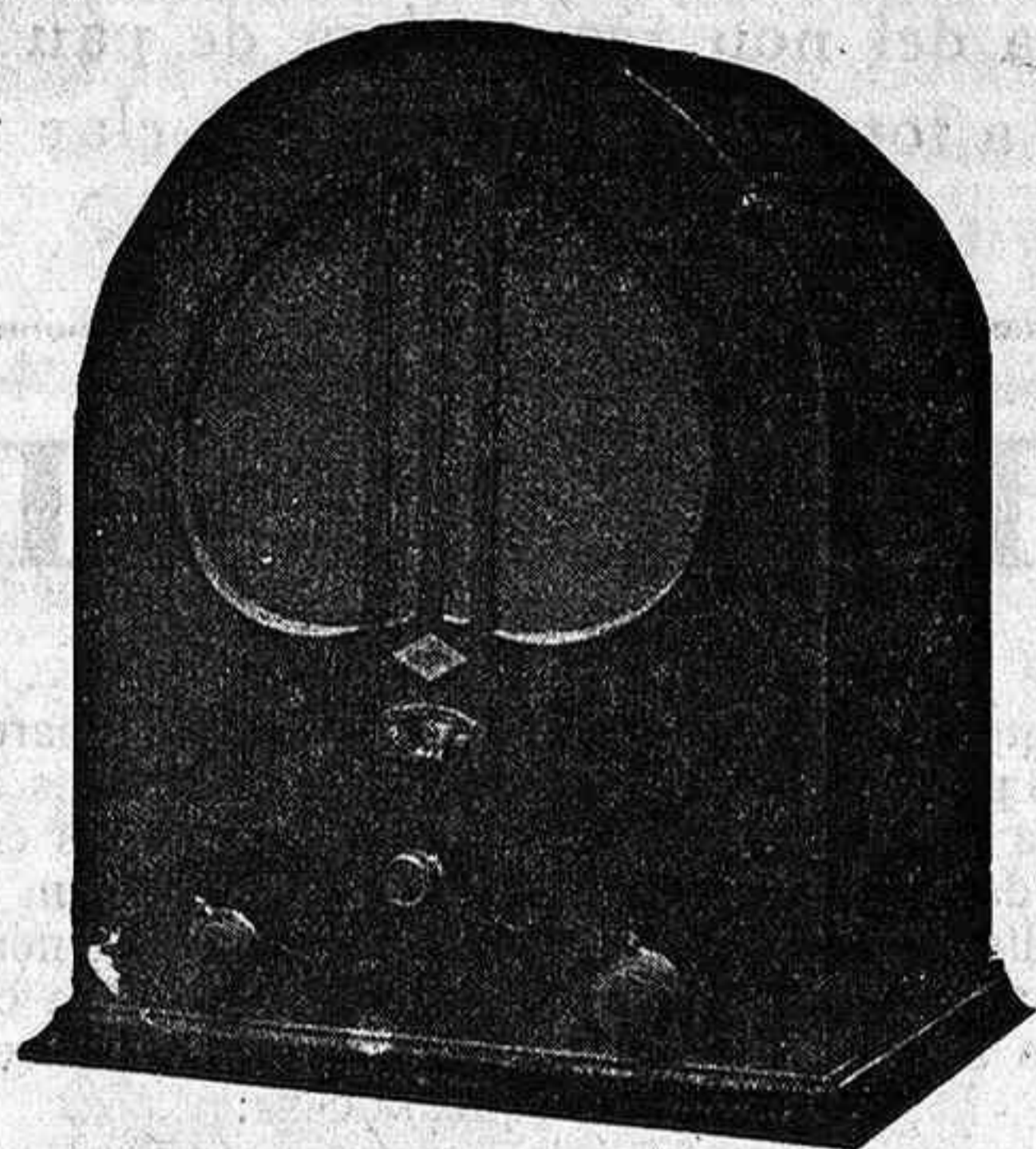
PRODUCTE MAGNE E INSUBSTITUIBLE PER A RECOPRAR LA PERDUDA FELICITAT CONJUGAL. PROSPECTES GRATIS

Laboratoris Farmacològics del Dr. W. Dutrem
 Alt de Sant Pere, 50 - B A R C E L O N A - Telèfon 18631

Preu: 21'75 ptes.

Receptor RADIO CLIMO

enxufable al corrent, sense antena

Ramon Climent

Consell de Cent, 266 :: Telèfon 23058

PREU: 400 PESSETES

VIES URINÀRIES

Impureses de la sang - Debilitat nerviosa

Prou sofrir inútilment de les dites malalties' gràcies al meravellós descobriment dels

Medicaments del Dr. SOIVRE

Vies urinàries: *Blenorràgia* (purgacions), amb totes les seves manifestacions, *uretritis*, *prostatitis*, *orquitis*, *cistitis*, *gota militar*, etc., de l'home, i *vulvitis*, *vaginitis*, *metritis*, *uretritis*, *cistitis*, *anexitis*, *flujos*, etc.; de la dona, per cròniques i rebels que siguin, es guareixen aviat i radicalment amb els Catxets del Doctor Soivre. Els malalts es guareixen ells sols, sense injeccions, lavatges, ni aplicació de sondes ni bugies, etc., tan perillós sempre i que neces-

siten sempre la presència del metge, i ningú no s'assabenta de la seva malaltia. Venda: 5'50 ptes. caixa

Impureses de la sang: *Sífilis* (avari...), *ecemes*, *herpes*, *ulceres varicoses* (llagues de les cames), *erupcions escrofuloses*, *eritemes*, *acne*, *urticària*, etc., malalties que tenen per causes humors, vici o infeccions de la sang, per cròniques i rebels que siguin, es guareixen aviat i radicalment amb les Píndoles depuratives del Dr. Soivre, que són la medicació depurativa real i perfecta, perquè actuen regenerant la sang, la renoven, augmenten totes les energies de l'organisme i fomenten la salut, resolent, amb poc temps, totes les úlceres, llagues, grans, floronscos, supuració de les mucoses, caiguda del cabell, inflamacions en general, etc., restant la pell neta i regenerada, el cabell brillant i abundant, no deixant a l'organisme rastre del passat. Venda: 5'50 ptes. flascó.

Debilitat nerviosa: *Impotència* (manca de vigor sexual), *polucions nocturnes*, *espermatòrrica* (pèrdues seminals), *cansament mental*, *pèrdua de la memòria*, *mal de cap*, *debilitat muscular*, *fadiga corporal*, *tremolors*, *palpitacions*, *trastorns nerviosos de la dona* i totes les manifestacions de la *Neurastènia* o esgotament nerviós, per crònics i rebels que siguin, es guareixen aviat i radicalment amb les Gràcies potencials del Dr. Soivre. Més que un medicament són un aliment essencial del cervell, medulla i tot el sistema nerviós. Recomanades especialment als esgotats, a la joventut, per tota mena d'excessos (vells a cap edat), per a recobrar íntegrament totes les seves funcions i servir fins a l'extrema vellesa, sense forçar l'organisme, el vigor sexual propi de l'edat. Venda: Pessetes 5'50 el flascó.

Venda a les principals farmàcies d'Espanya, Portugal i de les Amèriques

NOTA.—Tots els pacients de vies urinàries, impureses de la sang o debilitat nerviosa, adreçant-se i remitent 0'50 ptes. en segells per al franquex a *Oficines Laboratori Sókatarg, carrer del Ter, 16, telèfon 544 S. M. Barcelona*, rebran gratis un llibre explicatiu sobre l'origen, desentoliment, tractament i guariment de les dites malalties.

PAPEL
DE
FUMAR
BAMBU

ABRIL

23

DISSABTE

DIADA DEL LLIBRE

10 PER 100

de descompte en totes les vendes

Ornamentació a càrrec de Salvador Alarma

Cada hora, diversos autors faran parlaments,
al·lusius a la

Diada del Llibre

L'Orquestra "Demon's Jazz", instal·lada en un
templet al mig de la Rambla i davant de la nostra
llibreria, executarà diverses peces del seu extens
repertori

Per aquest dia es posarà a la venda:

Ramón Díaz: "LA VERDAD DE LA FRANCMASONERIA"

Lluís Capdevila: "PER LA JUSTÍCIA I PER LA LLIBERTAT"

Domènec Guansé: "LES CADENES D'EVA"

LLIBRERIA ESPANYOLA - Rambla del Mig, 20

1873 La primera República que fou co n un somni.
1931 La segona que és la realitat més ferma per la voluntat del poble.